

แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)

โดย
นางสาวไอลดา สุขสี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)

โดย
นางสาวไอลดา สุขสี

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE GUIDELINES OF KNOWLEDGE MANAGMENT IN PAMAI – AUTIT 15
(BAN MUANG TAO) SCHOOL

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2020

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

620620056 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การจัดการความรู้

นางสาว ไอลดา สุขสี: แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง รวมทั้งสิ้นจำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ นำมาจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการประมวลและการกลั่นกรองความรู้
2. แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) มีดังนี้ 1) ควรส่งเสริมให้ครูเข้าใจวิธีการวิเคราะห์ความสำเร็จของความรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน 2) ควรส่งเสริมให้ครูไปทัศนศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองและผลงาน 3) ควรกระตุ้นครูให้มีการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) ควรเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในห้องเรียน 5) ควรกระตุ้นให้ครูปรับปรุงและแก้ไขปัญหา 6) ควรให้ครูนำความรู้มาจัดนิทรรศการและเป็นวิทยากร และ 7) ควรกระตุ้นให้ครูมีทัศนคติต่อความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

620620056 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : KNOWLEDGE MANAGEMENT

MISS ILADA SUKSEE : THE GUIDELINES OF KNOWLEDGE MANAGEMENT IN PAMAI – AUTIT 15(BAN MUANG TAO) SCHOOL THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PRASERT INTARAK, Ed.D.

The purposes of this research were to find: 1) Knowledge management in pamai – Autit 15 (Ban Muang Tao) school. 2) The Guideline for the development of knowledge management in Pamai – Autit 15 (Ban Muang Tao) school. The population were director, vice director, government teachers, government employee teacher, and temporary teachers with a total of 55 respondents. The research instruments were questionnaire and interview form about knowledge management based on the concepts of the office of the Public Sector Development Commission. The data were analyzed by frequency, percentage, Arithmetic Mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of this research were as follows :

1. The knowledge management in Pamai-Autit 15 (Ban Muang Tao) school in overall and each aspect were rated at a high level. They arranged from the highest to the lowest arithmetic mean as follows : knowledge creation and acquisition, knowledge identification, learning, knowledge organization, knowledge access, knowledge sharing, and knowledge codification and refinement.

2. The guidelines of knowledge management in Pamai-Autit 15 (Ban Muang Tao) school were as follows. 1) it should improve the teachers to understand how to analyse success of knowledge in school and out side school, 2) it should support the teachers to participate the education field trip for self development and effective in their works, 3) it should stimulate the teachers to collect the data with information and technology, 4) it should give and opportunity to the teachers to share their opinion in data collection and analyse which relate to local based for learning in classroom, 5) it should stimulate the teachers to improve and solve problems, 6) it should engage the teachers to provide their knowledge both of exhibitions and key note speaker, and 7) it should stimulate the teachers to be-a good attitude for self improving their knowledge.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเตมา) สำเร็จลุล่วงด้วยดี ซึ่งได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน อินทร์รักษ์ ประธานกรรมการการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีความสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวบริหารการศึกษาทุกคนที่ให้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครูของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเตมา) ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

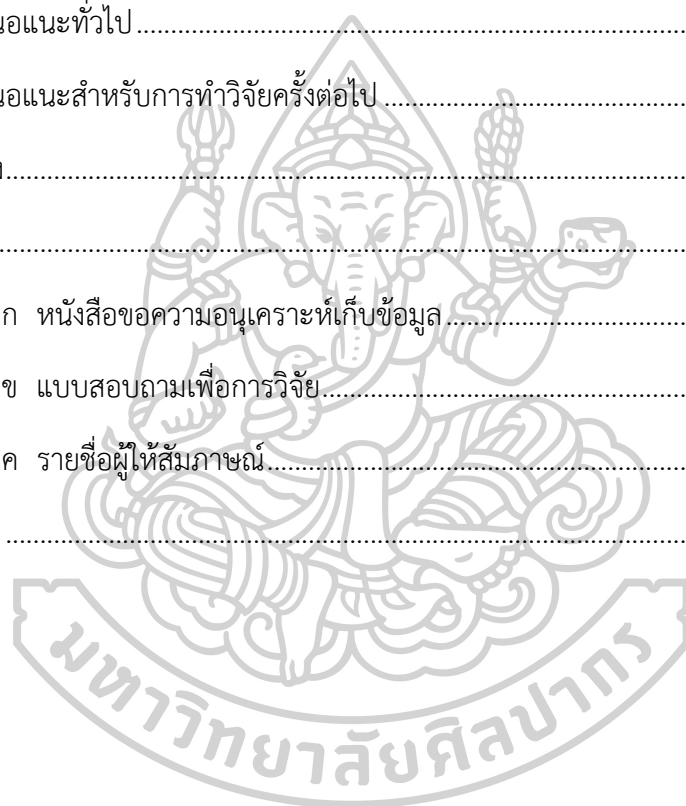
ไอลดา สุขสี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ข้อคำถามของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
การจัดการความรู้.....	12
ความหมายของความรู้.....	12
ประเภทของความรู้.....	14
ความหมายการจัดการความรู้.....	19
องค์ประกอบของการจัดการความรู้.....	20

ความสำคัญของการจัดการความรู้.....	24
กระบวนการจัดการความรู้.....	25
ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้.....	32
ประโยชน์ของการจัดการความรู้.....	35
ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
งานวิจัยในประเทศ.....	40
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	42
สรุป.....	43
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	44
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	44
ระเบียบวิธีวิจัย.....	45
แผนแบบการวิจัย.....	45
ประชากร.....	45
ตัวแปรที่ศึกษา.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	49
สรุป.....	50
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	51
ตอนที่ 2 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า).....	53

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ (บ้านม่วงแตง)	62
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปผลการวิจัย	64
การอภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะ	72
ข้อเสนอแนะทั่วไป	72
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	72
รายการอ้างอิง	77
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	79
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	81
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	89
ประวัติผู้เขียน	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ประเภทของความรู้.....	15
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า).....	39
ตารางที่ 3 จำนวนประชากร.....	46
ตารางที่ 4 ร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบัน	52
ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการจัดการความรู้ในโรงเรียน ป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) โดยภาพรวม	54
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านบ่งชี้ความรู้.....	54
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้.....	56
ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ.....	57
ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้.....	58
ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ใน โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเข้าถึงความรู้.....	59
ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ใน โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	60
ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ใน โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเรียนรู้.....	61

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย	9
แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย.....	10

บทที่ 1

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 ของประเทศไทยที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งกำหนดให้มีมาตรการป้องกันและบริหารจัดการวิกฤติการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่าประเทศไทยมีที่จะต้องพิจารณาอยู่ 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง แต่อย่างไรก็ตามทั้งสามด้านที่กล่าวมาย่อมมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันอย่างแนบแน่น เพราะสังคมจะดีไม่ได้ถ้าเศรษฐกิจและการเมืองยังย่ำอยู่กับที่ตลอดเวลา ส่วนเศรษฐกิจก็จะดีไม่ได้ถ้าสังคมและการเมืองยังไม่อยู่ในฐานะที่จะเป็นรากฐานอันมั่นคงได้ ดังนั้นการบริหารประเทศ หัวใจสำคัญประการหนึ่ง คือ การบริหารจัดการศึกษา ซึ่งการศึกษาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของสังคมทั้งในระดับประเทศจนถึงระดับสากล เนื่องจากการศึกษาเป็นการลงทุนอย่างหนึ่งในมุมมองเศรษฐกิจซึ่งเป็นการลงทุนระยะยาวที่มีผลต่อการแข่งขัน ถ้าหากประชาชนไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ เพราะคุณภาพของคนในประเทศนั้นจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณภาพ และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองตลอดชีวิต กระบวนการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้บรรลุตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ในหมวด 4 เกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 กล่าวว่า การจัดการศึกษาทั้งในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก อีกทั้งความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญา รวมถึงความรู้ทักษะคณิตศาสตร์ ด้านภาษา และการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข¹

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการศึกษานั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นสถานศึกษาเป็นองค์กรทางการศึกษาที่ต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กว่าองค์กร

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขที่เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545** (กรุงเทพฯ : อักษรไทย). 2556. 19-22.

อื่น ๆ และการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษานำข้อมูล สารสนเทศที่มีอยู่ในโรงเรียน ชุมชน และสังคม มาจัดการระบบการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้เรียน การจัดการความรู้จึงเป็นศาสตร์ใหม่ที่เหมาะสมอย่างยิ่ง สำหรับสังคมไทยอันเป็นสังคมที่อุดมไปด้วยความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวระดับปัจเจกบุคคล สถาบัน หลักศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี แหล่งการเรียนรู้ อาชีพ วิถีชีวิต ซึ่งสถานศึกษาต้องมีศักยภาพเพียงพอที่จะดึงเอาความรู้เหล่านั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การจัดการความรู้จึงเป็นศาสตร์ที่เหมาะสมกับหลักปรัชญาการศึกษาของชาติ ที่สถานศึกษาควรนำไปประยุกต์ เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และโรงเรียนจะได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น สามารถดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ เป็นที่พึงพอใจของผู้เข้ารับบริการ ซึ่งได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งโรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง²

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอดให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ การยอมรับ ซึ่งได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 เพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการวางรากฐานแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยกำหนดความหมายของมาตรา 4 “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสาน วัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ซึ่งเกิดจากสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – พ.ศ. 2579 ข้อที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลตามความถนัด ความต้องการและความสนใจ เพื่อให้มีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข โดยการให้การศึกษาและการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทุกวัย ตั้งแต่การปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนถึงสิ้นชีวิต การเตรียมความพร้อมพ่อแม่เมื่อมีการตั้งครรภ์ การเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่

² รุ่ง แก้วแดง, การปฏิรูปการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ [online], accessed 2 April 2020.

แรกเกิดตลอดจนเข้าสู่ระบบการศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กช่วงปฐมวัย ช่วงวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ ด้วยรูปแบบการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ในลักษณะ การศึกษาเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดชีวิต การเปลี่ยนแปลงในบริบทโลกและภูมิภาคทั้งในด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลที่พัฒนาแบบก้าวกระโดด สภาพภูมิอากาศ การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจและการค้าระดับ ภูมิภาคและระดับโลก รูปแบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงเศรษฐกิจของโลก เข้าด้วยกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดลดลง และเกิดสังคมผู้สูงอายุ การ เปลี่ยนแปลงทางสังคม ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ปัจจัยเหล่านี้ล้วนนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิถี ชีวิต รูปแบบเศรษฐกิจและปฏิสัมพันธ์ของสังคมไทย การศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้กับคนทุก ช่วงวัยให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ให้มีการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะและคุณลักษณะที่พื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะ คุณลักษณะ สมรรถนะที่ จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนทุกช่วงวัยจึงเป็นพันธกิจสำคัญ ร่วมกันกับรัฐและทุกภาคส่วน ทั้งในการกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา มาตรฐานการศึกษาการพัฒนา หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลของผู้เรียนในทุกระดับ การศึกษา ทุกกลุ่มเป้าหมาย และทุกช่วงวัย เพื่อสร้างและพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพมีความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถศึกษาเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนจนถึงขีดสูงสุด ความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพื่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขร่วมกับ ผู้อื่นในสังคม³

การจัดการความรู้ เป็นสิ่งสำคัญของการเรียนรู้ เพราะความรู้มีอยู่จำนวนมากและการเรียนรู้ เพื่อมีวิชาความรู้อย่างเดียวไม่พอ แต่ต้องเข้าใจ การมีจิตใจที่พัฒนา ซึ่งไม่ได้จากตำราแต่เกิดจากกิจกรรม ทางสังคมที่มาปฏิสัมพันธ์กันและฝึกฝน ถ้าหากจะปฏิรูปการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงเป้าหมายสุดท้าย ซึ่ง เป้าหมายสุดท้ายของคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมต้องมียุคประกอบสำคัญ 3 อย่าง คือ 1. มีความดี ทำในสิ่งที่ เป็นคุณประโยชน์และสร้างสรรค์ 2. มีความสามารถ เพราะดีอย่างเดียวไม่พอ ต้องมีความสามารถทั้งใน การคิด การพูด การกระทำ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างราบรื่นและเกิดประโยชน์ตามความถนัดของแต่ละคน และ 3. มีความสุขหรือมีสุขภาวะที่เป็นสุขทั้งกาย ใจ สังคม ปัญญา และการศึกษา สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัย การเรียนรู้ทั้งสิ้น แล้วหากจะทำให้การเรียนรู้ดีขึ้นจะไปส่งเสริมให้องค์กร ชุมชน วัฒนธรรม เป็นต้น ดังนั้น การจัดการความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการทำให้องค์กรนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จ⁴

³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2579)** (กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560). 108.

⁴ ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. “**แนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้**” เข้าถึงเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/336>.

การจัดการความรู้ที่ดี จะช่วยให้โรงเรียนได้ประโยชน์ คือ ลดขั้นตอนการทำงานได้เพราะสามารถแสวงหาความรู้ แนวทางความสำเร็จที่มาแล้ว ได้โดยสะดวก รวดเร็ว ทำให้สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ปฏิบัติงานไม่ต้องทำงานด้วยการลองผิดลองถูก ช่วยประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งองค์กรที่มีระบบการจัดการความรู้ที่ดีจะทำให้ผู้ที่แสวงหาความรู้มีช่องทางการเข้าถึงที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างปฏิบัติเป็นการสร้างนวัตกรรมใหม่โดยเรียนรู้ต่อยอดจากความรู้ที่ฝังในตัวคนของผู้มีประสบการณ์การทำงานมาก่อน โดยหน่วยงานไม่ต้องเสียเวลาทำวิจัยพัฒนาในความรู้บางเรื่อง เพราะสามารถใช้ความรู้จากการสะสมไว้แล้วจากบุคคลหรือจากส่วนต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อพัฒนาต่อยอดความรู้ได้เลย ทำให้เกิดแหล่งความรู้ในองค์กรที่สามารถเรียกใช้ประโยชน์อย่างรวดเร็วและเผยแพร่ให้หน่วยงานอื่นได้รับรู้และศึกษาค้นคว้าต่อไป ซึ่งบางอย่างถ้าเรียนรู้จากคนเก่งและประสบความสำเร็จในการทำงานมาก่อนจะช่วยย่นระยะเวลาในการทำงานได้มากกว่า และการจัดการความรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อวัฒนธรรมการทำงานของคนในองค์กรปรับเปลี่ยนจากเดิมมาสู่วินิจัยในตนเอง มีการศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ตลอดชีวิต⁵ เนื่องจากโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ได้มีการกำหนดแนวการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแผนการดำเนินงานครบทุกภารกิจ ในภาพรวมคือพันธกิจทั้ง 8 ข้อ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค 2) พัฒนานักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน มีทักษะในการทำงานและมีความรู้ในอาชีพ 5) ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากสิ่งเสพติดและอบายมุข 6) พัฒนาศักยภาพครูสู่มืออาชีพ 7) จัดสภาพแวดล้อมแหล่งการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบสะดวกรวดเร็ว และปลอดภัย 8) จัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และส่งเสริมอาชีพโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน

ด้วยเหตุนี้ เป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ซึ่งผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในสถานศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาระดับการจัดการความรู้ ปัญหาของการจัดการความรู้ และรวบรวมข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ของสถานศึกษา นำข้อมูลที่ได้มานั้นไปใช้เป็น

⁵วันทนา เมืองจันทร์. การจัดการความรู้ที่ฝังลึกในตัวคนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา. (วารสารพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา 2548). 11-15. อ้างถึงใน วรนุช สาเกผล, “กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการความรู้ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรับรองสู่ประชาคมอาเซียน”. 25, 1 มกราคม-เมษายน 2557. 3.

แนวทางในการจัดการความรู้ในสถานศึกษาในการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

ปัญหาของการวิจัย

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) เป็นโรงเรียนขยายโอกาสขนาดใหญ่ จัดการศึกษา ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สำหรับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 55 คน สำหรับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ทั้งนี้โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) เกิดปัญหาขึ้นมากมายทั้งด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ และด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1. ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ ขาดการกระตุ้นให้หน่วยงานมีการจัดทำแผนกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) อย่างต่อเนื่อง 2. บุคลากรในหน่วยงานให้ความสนใจในกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) น้อย เนื่องจากบุคลากรในหน่วยงานมีงานประจำมาก ทำให้มีเวลาในการดำเนินการจัดกิจกรรมน้อย 3. ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ การสร้างเนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดทำและติดตามผล 4. บุคลากรขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีเพราะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ช่วยให้การแลกเปลี่ยนความรู้และเข้าถึงเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว⁶ และความร่วมมือของบุคลากรต่อการจัดการความรู้ จากปัญหาที่ประสบดังกล่าวทำให้การจัดการความรู้ในโรงเรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

จากการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก และจุดที่ควรพัฒนาจากการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 เมื่อปี พ.ศ.2562 ได้มีข้อเสนอแนะจุดที่ควรพัฒนาและเป็นที่น่าสนใจ คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาควพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น คือ 1) ครูควรสร้างหรือพัฒนาสื่อ แหล่งการเรียนรู้เพื่อฝึกการพัฒนาการคิดและการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การอ่าน และการวิเคราะห์ 2) ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนๆที่หลากหลาย รู้จักแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และครูควรนำสื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม มาใช้ในการเรียนและการสอนให้มากขึ้น⁷

⁶ ยลพิชา ไวกำนิ่ง. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (ม่วงแตง).สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2563.

⁷ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 หน้า 18.

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น การจัดการความรู้เป็นการสร้างและแสวงหาความรู้ การเข้าถึงความรู้ของบุคลากรที่ง่ายและสะดวก การแลกเปลี่ยนความรู้ภายในโรงเรียนซึ่งความรู้จากการดำเนินงานจะต้องสร้างและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และบุคลากรได้รับประโยชน์สูงสุด ในกรณีการจัดการความรู้ของโรงเรียนจะมีผลดี คือ โรงเรียนจะได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น สามารถดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ เพราะองค์กรต้องปรับตัวให้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มาพัฒนาเป็นฐานความรู้อย่างเป็นระบบและสามารถเข้าถึงได้อย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร เป็นที่พึงพอใจของผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งโรงเรียนเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง รวมทั้งมีบรรยากาศที่ดีในการดำเนินงาน ครูได้รับการพัฒนาให้มีความชำนาญและความเชี่ยวชาญเพิ่มสูงขึ้น โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสร้าง การรวบรวม และนำมาประมวลผลเพื่อนำมาปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และเหมาะสมต่อกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอด เพราะเป้าหมายของการจัดการความรู้คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพงาน พัฒนาคุณภาพคน และความรู้⁸ ผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งเหล่านี้สะท้อนถึงคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของกระบวนการต่าง ๆ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งการจัดการความรู้นับเป็นรูปแบบการบริหารหนึ่งของผู้บริหารที่ผู้บริหารนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา เนื่องจากโรงเรียนมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนละครเป็น ผู้รับผิดชอบดำเนินงานที่เกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจะต่ำหรือสูงจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การจัดการความรู้ในสถานศึกษา เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางการศึกษาในอนาคตและศักยภาพในการแข่งขันเพื่อรองรับการพัฒนาในระดับสากลต่อไป

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) จึงสนใจศึกษาการจัดการความรู้ โดยผู้วิจัยมุ่งหวังผลการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) และแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน

⁸ บดินทร์ วิจารณ์. **การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กเปอร์เน็ท จำกัด, 2553. 28.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบในการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

1. การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) อยู่ในระดับปานกลาง
2. การพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) เป็นพหุแนวทาง

ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการความรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ (systems approach) ของลูเนนเบอร์ก และออนส์ไตน์ (Lunenborg and Ornstein) มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ที่กล่าวว่าองค์กรระบบเปิด ประกอบด้วยระบบย่อยๆ ภายในองค์กรที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยระบบจะยอมรับตัวป้อน (Inputs) จากสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) ซึ่งเปลี่ยนแปลงตัวป้อนให้กลายเป็นผลผลิต (Output) ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (Environment) ทั้งภายในและภายนอก และให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา องค์กรประกอบทั้งสามส่วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษานั้นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาที่นำเข้าสู่ระบบ ได้แก่ นโยบายการจัดการทรัพยากรบุคคล เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ทรัพยากรที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่ เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (material) และการจัดการ (Management) เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้จะถูกแปรเปลี่ยนโดยกระบวนการของการบริหารกระบวนการจัดการเรียนการสอนกระบวนการนี้ให้ซึ่งผลผลิต (Outputs) คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจทุกฝ่าย โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทาง

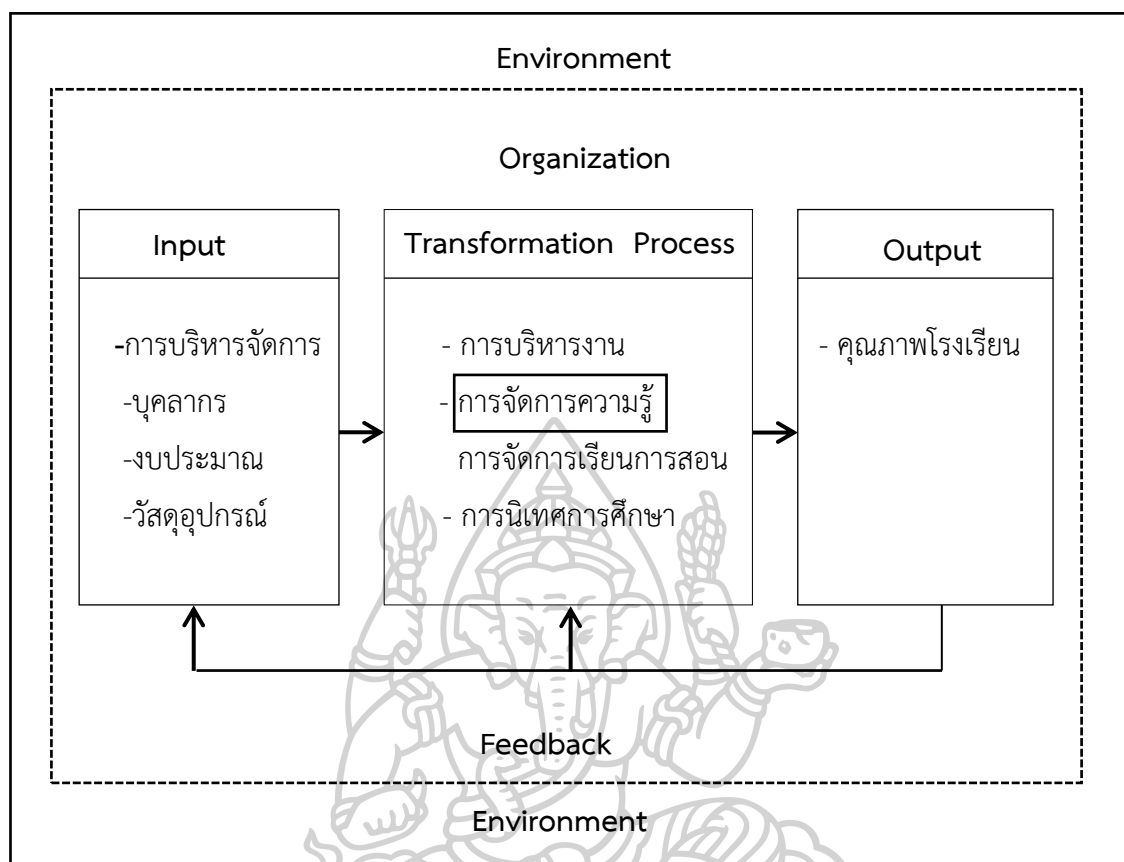
การเมืองทางเศรษฐกิจทางสังคมและทางภูมิศาสตร์⁹ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการความรู้ของนักวิชาการและหน่วยต่าง ๆ ดังนี้ มาร์ควาร์ด (Marquardt) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการความรู้ไว้ 4 ประการดังนี้ 1. การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) 2. การสร้างความรู้ (Knowledge creation) 3. การจัดเก็บและค้นคืนความรู้ (Knowledge Storage and Retrieval) 4. การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transfer and Utilization)¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอกระบวนการจัดการความรู้ที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับเขตพื้นที่การศึกษานำไปจัดการความรู้ ดังนี้ 1. การบ่งชี้ (Knowledge identification) เป็นการบ่งชี้ความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์รูปแบบและแหล่งความรู้ที่มีอยู่ 2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) เป็นการสร้างความรู้และแสวงหาจากแหล่งต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายทั้งภายในและภายนอกเพื่อจัดทำเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการ 3. การจัดการความรู้เป็นระบบ (Knowledge organization) เป็นการแบ่งชนิดและประเภทความรู้เพื่อจัดทำระบบให้ง่ายและสะดวกต่อการค้นหาและใช้งาน 4. การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) คือ การจัดรูปแบบและภาษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร และเรียบเรียง ปรับปรุง เนื้อหาให้ทันสมัย 5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) คือ ความสามารถในการเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็วในเวลาที่ต้องการ 6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing) คือ การจัดทำเอกสาร การจัดทำฐานความรู้ ชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน 7. การเรียนรู้ (Learning) คือ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปรับปรุงองค์กร¹¹ และสำนักคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification) 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) 4) การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) 5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge sharing) 7) การเรียนรู้ (learning)¹² ดังแผนภูมิที่ 1

⁹ Lunenberg Fred C. And Allan C. Omdtein, **Educational Administration : Concepts and practice**, 6thed. (CA: wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-21.

¹⁰ Marquardt, อ้างถึงในพรธิดา วิเชียรปัญญา, **การจัดการความรู้ : พื้นฐานและการประยุกต์ใช้**, 2554. 43-48.

¹¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือวิทยากรการจัดการความรู้สำหรับ สพท.**[Online], accessed 9 March 2020.

¹² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การจัดการความรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558), 83 - 87.

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ที่มา : Lunenberg Fred C. And Allan C. Omdtein, **Educational**

Administration: Concepts and practice, 6th ed. (CA: wadsworth Cengage Learning, 2012), 20-21

:สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การจัดการความรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558), 83 - 87.

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีและแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้เสนอกระบวนการจัดการความรู้ที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนสามารถนำไปใช้จัดการความรู้ ดังนี้ แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการความรู้มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification) 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) 5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge sharing) 7) การเรียนรู้ (Learning) ดังแผนภูมิที่ 2

การจัดการความรู้
1. การบ่งชี้ความรู้
2. การสร้างและแสวงหาความรู้
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้
5. การเข้าถึงความรู้
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
7. การเรียนรู้

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

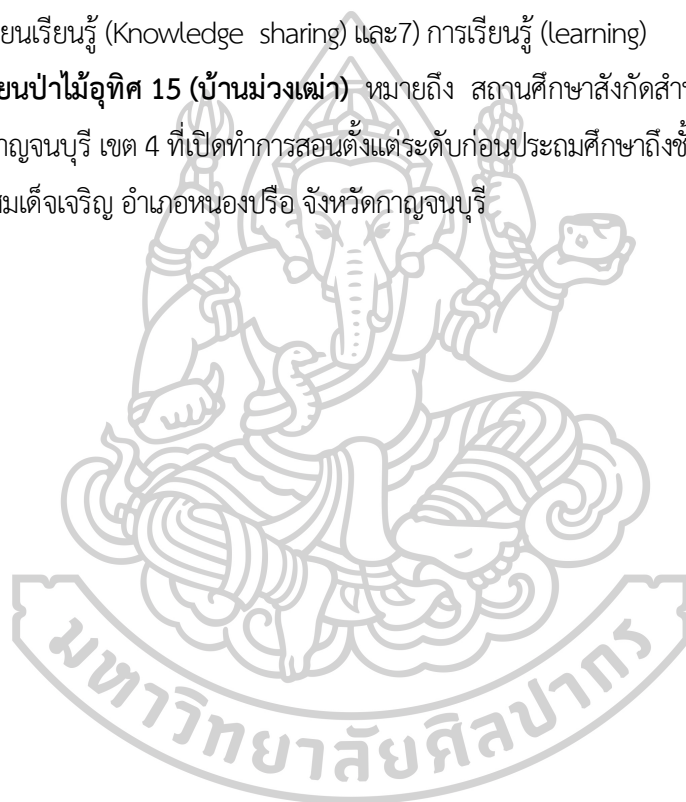
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การจัดการความรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558), 83 - 87.

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ซึ่งจัดการกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและสามารถกระจายความรู้ไปทั่วทั้งองค์กร และทำให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification) 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) 5) การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge sharing) และ 7) การเรียนรู้ (learning)

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า) หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ หมู่ที่ 4 ตำบลสมเด็จเจริญ อำเภอนองศรี จังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) โดยค้นคว้าข้อมูลและสถิติจากตำรา เอกสารทางวิชาการ วารสาร เว็บไซต์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

การจัดการความรู้

มีผู้ศึกษาแนวคิดเรื่องการจัดการความรู้ และได้นำเสนอแนวคิดที่คล้ายคลึงแตกต่างกันบ้าง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับความหมายของความรู้ การจัดการความรู้ องค์ประกอบของการจัดการความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ และประโยชน์ของการจัดการความรู้ มีดังนี้

ความหมายของความรู้

ผู้วิจัยนำเสนอความหมายของความรู้ของนักวิชาการ ดังนี้

นลวัชร ขุนลา และเกษราภรณ์ สุตตาพงศ์ ให้ความหมาย ความรู้ คือ สิ่งที่สะสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติการและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับ การได้ยินได้ฟัง การคิดและการปฏิบัติ¹³

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้นได้¹⁴

¹³นลวัชร ขุนลา, และเกษราภรณ์ สุตตาพงศ์. “การจัดการความรู้สู่การสร้างองค์กรที่ประสบความสำเร็จ”. วารสารนักบริหาร, 35(1). 2558. 133-141.

¹⁴ห้องสมุดบ้านจอมยุทธ. **ความรู้**, เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563, เข้าได้จาก https://www.baanjomyut.com/library_2/extension-1/knowledge/index.html.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ ผลที่เกิดจากความพากเพียร อดทน ในการเรียนรู้สาขาวิทยาการที่ตนสนใจหรือเกี่ยวข้อง จนเกิดความเข้าใจถ่องแท้ และสามารถต่อยอด ความรู้ หรือสร้างสรรค์เทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งก่อให้เกิดคุณค่าเนกอนันต์ให้แก่โลก¹⁵

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์มหาชน) ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้า การได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติ ความเข้าใจ ประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะที่ได้รับมาจากองค์กรและการเรียนรู้ในแต่ละสาขา¹⁶

อุทุมพร จารมรمان ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด การเรียบเรียง การเปรียบเทียบเชื่อมโยงความรู้อื่น ๆ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ได้¹⁷

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมจากการศึกษา การเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติต่อวิชาในแต่ละสาขา¹⁸

โนนากะ (Nonaka) ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ สินทรัพย์ (Asset) ที่มีความสำคัญที่สุดขององค์กรในการสร้างคุณค่าแก่ผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรให้มีความยั่งยืน¹⁹

Armed and Shepherd กล่าวว่า ความรู้เปรียบเสมือนขีดความสามารถพิเศษของความสามารถได้เปรียบในการแข่งขันอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่ยอมรับกันทั่วไป นั่นคือทรัพยากรขององค์กรต้อง

¹⁵ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, *เรียนรู้ให้รู้ให้ใช้ข้อมูลอย่างผู้ชนะ* (กรุงเทพฯ : บริษัทซัคเซสมีเดีย จำกัด, 2553), 3.

¹⁶ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์มหาชน), *อภิธานศัพท์ การประกันคุณภาพการศึกษา* (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสำนักพิมพ์พิสิทส์เซ็นเตอร์, 2553), 3.

¹⁷ อุทุมพร จารมรمان, *การควบคุมการจัดการประเมินและการจัดการความรู้* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), 39.

¹⁸ ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2544*. พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : นามมีบุ๊คพับลิเคชั่น 2554), 12.

¹⁹ Nonaka IKujiro , อ้างถึงในสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, *การจัดการความรู้* (นครปฐม : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550) 28.

ปฏิบัติหน้าที่ดีกว่าคู่แข่ง ทรัพยากรมนุษย์หรือเครื่องจักรถือเป็นทรัพย์สินเพื่อสร้างประโยชน์เชิงแข่งขัน ซึ่งเหล่านั้นต้องปฏิบัติหน้าที่งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าคู่แข่ง²⁰

ลิทเทิลและเลย์ (Little & Ray) ให้ความหมายว่า ความรู้ คือ ผลที่เกิดจากการแลกเปลี่ยน ความรู้ในตัวบุคคล และความรู้อัจฉริยะเป็นการประสมประสาน และการนำเอาประสบการณ์สารสนเทศมา ผสมผสานกัน²¹

เทอร์แบน (Turban) อธิบายความหมายความรู้ ไว้ว่า ความรู้ประกอบด้วยข้อมูล หรือสารสนเทศ ที่ได้รับจากจัดระบบ และประมวลความรู้ และความเชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถนำไปใช้ปรับการแก้ปัญหาหรือ การดำเนินงานได้²²

สรุปว่า ความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้ง ความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ ที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบเชื่อมโยงความรู้อื่น ๆ และ ผสมผสานกับความรู้และประสบการณ์เดิมจนเกิดความเข้าใจ เชื่อมโยงกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ในการทำงานหรือแก้ปัญหาให้เกิดประสิทธิภาพได้ต่อไป

ประเภทของความรู้

ความรู้ภายในองค์กรมีอยู่ทั่วไปหลากหลายสาขาซึ่งผู้ที่สนใจในการศึกษาวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มา เพื่อนำมาใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม ได้มีนักวิชาการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของความรู้ ดังนี้ ประพนธ์ ผาสุกยัต ได้กล่าวถึงการแบ่งในเชิงปฏิบัติการไว้ว่า ความรู้แบ่งเป็น 2 ประเภท²³

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge)

²⁰ Armed and, P.K., Shepherd, C.D. (2010). *Innovation management* : Context, strategies, system and process. Edinburgh, England : Person Education.

²¹ Little and Ray Tim, *Managing Knowledge* (London: The Open University, 2002), 42. อ้างถึงใน ศิรินันท์ เพชรแอน, “การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม(คงทองอนุสรณ์)” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), 2557) 14.

²² นูริน มัสหะละ, *ความหมายของความรู้*, เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2563, เข้าได้จาก <https://reen17.wordpress.com>.

²³ ประพนธ์ ผาสุกยัต, *การจัดการความรู้ ฉบับขับเคลื่อน* (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไผ่ไหม, 2550), 21-25. อ้างถึงใน สามารถ อัยกร, “การจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา”.วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 13. เมษายน – มิถุนายน 2559. 22.

เป็นสิ่งที่เห็นได้ไม่ชัด เป็นความรู้ที่มาจากการปฏิบัติ บ้างก็จัดว่าเป็น “เคล็ดวิชา” เป็น “ภูมิปัญญา” เป็นสิ่งที่มาจากการใช้วิจารณ์ญาณปฏิภาณไหวพริบ เป็นเทคนิคเฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติแต่ละท่าน ถึงแม้ความรู้ประเภทที่สองนี้เห็นได้ไม่ชัด แต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จได้เช่นกัน

2. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge)

เป็นความรู้ที่เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรมเป็นความรู้ที่อยู่ในตำรา เช่น พหุศาสตร์หรือทฤษฎีทั้งหลาย อันได้มาจากกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผ่านกระบวนการพิสูจน์ ผ่านกระบวนการวิจัย

ตารางที่ 1 ประเภทของความรู้

Explicit Knowledge	Tacit Knowledge
วิชาการ หลักวิชา	ภูมิปัญญา เคล็ดวิชา
ทฤษฎี (Theory) ปรัชญา	ปฏิบัติ (Practice) ประสบการณ์
มาจากการสังเคราะห์ วิจัย ใช้สมอง (Intellectuakl)	มาจากวิจารณ์ญาณใช้ปฏิภาณ (Intelligence)
เป็นเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอนที่ผ่านการพิสูจน์	เป็นเทคนิคเฉพาะตัวเป็นลูกเล่นของแต่ละคน

ที่มา : ประพนธ์ ผาสุกยี่ด, การจัดการความรู้ ฉบับขับเคลื่อน (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไผ่โหม, 2550), 21-25. อ้างถึงใน สามารถอัยกร, “การจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา.”วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 13. เมษายน – มิถุนายน 2559. 22

แผนภาพที่ 1 ภูเขาน้ำแข็งแสดงการเปรียบเทียบความรู้ในตัวบุคคลและความรู้ชัดแจ้ง

ที่มา : กรมควบคุมโรค. “คู่มือการจัดการความรู้”. พิมพ์ครั้งที่ 1: กรุงเทพฯ : สำนักการจัดการความรู้. 2555. 5.

ทั้งนี้ความรู้ทั้ง 2 ประเภท สามารถเปลี่ยนสถานะระหว่างกันได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ๆ โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า เกลียวความรู้ (Knowledge spiral) หรือ SECI Model ซึ่งกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge Conversion) ระหว่างความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) และความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ทำให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้นตลอดเวลา การสร้างความรู้เกิดขึ้นใน 4 ลักษณะ คือ การแบ่งปันและการสร้างความรู้ จากความรู้ที่ฝังอยู่ในคนไปสู่คน โดยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง (Socialization) การสร้างและแบ่งปันความรู้จากการแปลงความรู้ฝังอยู่ในคนเป็นความรู้ที่ชัดแจ้งซึ่งความรู้ชัดแจ้งนั้นจะเผยแพร่ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร (Externalization) การแบ่งปันและการสร้างความรู้ จากความรู้ที่ชัดแจ้งไปสู่ความรู้ที่ชัดแจ้ง โดยรวบรวมความรู้ที่ชัดแจ้งที่เรียนรู้มาสร้างเป็นความรู้ที่ชัดแจ้งประเภทใหม่ (Combination) รวมถึงการแบ่งปันและการสร้างความรู้จากความรู้ที่ชัดแจ้งไปสู่ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน โดยมักจะเกิดจากการนำความรู้ที่เรียนรู้มาไปปฏิบัติ (Internalization)²⁴

ยี่น ภู่วรรณ ได้กล่าวถึงประเภทของความรู้ ที่ควรให้ความสนใจ 3 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้ที่ยากจะถ่ายทอด (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสาทสัมผัส ตั้งแต่รูป รส กลิ่น เสียง และการสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ขึ้นในมนุษย์ เช่นเมื่อได้พบเห็นใครคนใดคนหนึ่งแล้วจดจำได้ เมื่อพบอีกครั้งก็รู้ว่าใคร แต่เป็นการยากที่จะอธิบายให้ทราบว่าจดจำได้อย่างไร

2. ความรู้ที่สามารถเห็นได้ชัด (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่นำมาเขียนถ่ายทอดเป็นกฎเกณฑ์ สูตร สมการ หรือการแทนด้วยหนังสือ มีการให้คำนิยามอย่างชัดเจน เช่น หนังสือ ตำรา และแบบเรียน

3. ความรู้ภายในองค์กรที่เห็นไม่ชัดเจน (Implicit Knowledge) เป็นการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ขึ้นภายในองค์กร เช่น ในภัตตาคารอาจมีกระบวนการพิเศษในการปรุงอาหารให้ลูกค้า ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ไม่สามารถเขียนหรือบันทึกออกมา แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในองค์กร²⁵

อัญชลี โอ่งเจริญ ได้กล่าวถึงประเภทของความรู้ ความรู้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้แฝงเร้น หรือความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) ความรู้ชัดแจ้งคือความรู้ที่เขียนอธิบายออกมาเป็นตัวอักษร เช่น คู่มือปฏิบัติงาน หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ Blog ฯลฯ ส่วนความรู้แฝงเร้น คือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถอดเป็นลายลักษณ์อักษรได้ ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ มี

²⁴กรมควบคุมโรค. “คู่มือการจัดการความรู้”. พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ : สำนักการจัดการความรู้. 2555. 5.

²⁵ ยี่น ภู่วรรณ, เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการความรู้ [Online], Accessed 6 April 2020. Available from : http://www.ku.ac.th/yuen/information_agr/.

ลักษณะเป็นความรู้แฝงเร้น อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง จึงต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยน เรียนรู้ให้คนได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกัน

ความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ไม่สามารถอธิบายโดยใช้คำพูดได้ มีรากฐาน มาจากการกระทำและประสบการณ์ มีลักษณะเป็นความเชื่อ ทักษะ และเป็นอัตวิสัย (Subjective) ต้องการการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนบุคคล มีบริบทเฉพาะ (Context-specific) ทำให้เป็นทางการและสื่อสารยาก เช่น วิจารณ์ญาณ ความลับทางการค้า วัฒนธรรมองค์กร ทักษะ ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่าง ๆ การเรียนรู้ขององค์กร ความสามารถในการชิมรสไวน์ หรือกระทั่งทักษะในการ สังเกตเปลวควันจากปล่องโรงงานว่ามีปัญหาในกระบวนการผลิตหรือไม่

ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่รวบรวมได้ง่าย จัดระบบและถ่ายโอนโดยใช้ วิธีการดิจิทัล มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (Objective) เป็นทฤษฎี สามารถแปลงเป็นรหัสในการถ่ายทอดโดย วิธีการที่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อถ่ายทอดความรู้ เช่น นโยบายของ องค์กร กระบวนการทำงาน ซอฟต์แวร์ เอกสาร และกลยุทธ์ เป้าหมายและความสามารถขององค์กร ความรู้ยังมีลักษณะไม่ชัดแจ้งมากเท่าไร การถ่ายโอนความรู้ยิ่งกระทำได้ยากเท่านั้น ดังนั้นบางคนจึงเรียก ความรู้ประเภทนี้ว่าเป็นความรู้แบบเหนียว (Sticky Knowledge) หรือความรู้แบบฝังอยู่ภายใน (Embedded Knowledge) ส่วนความรู้แบบชัดแจ้งมีการถ่ายโอนและแบ่งปันง่าย จึงมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า ความรู้แบบรั่วไหลได้ง่าย (Leaky Knowledge) ความสัมพันธ์ของความรู้ทั้งสองประเภทเป็นสิ่งที่แยกจาก กันไม่ได้ ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน (Mutually Constituted) (Tsoukas, 1996) เนื่องจากความรู้แบบฝังลึก เป็นส่วนประกอบของความรู้ทั้งหมด (Grant, 1996) และสามารถแปลงให้เป็นความรู้แบบชัดแจ้งโดยการ สื่อสารด้วยคำพูดตามรูปแบบของเซซี (SECI Model) (ของ Nonaka และ Takeuchi) ความรู้ทั้งแบบแฝง เร้นและแบบชัดแจ้งจะมีการแปรเปลี่ยนถ่ายทอดไปตามกลไกต่าง ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอด ความรู้ การผสานความรู้ และการซึมซับความรู้การจัดการความรู้นั้นมีหลายรูปแบบ มีหลากหลายโมเดล แต่ที่น่าสนใจ คือ การจัดการความรู้ ที่ทำให้คนเคารพศักดิ์ศรีของคนอื่น เป็นรูปแบบการจัดการความรู้ที่ เชื่อว่า ทุกคนมีความรู้ปฏิบัติในระดับความชำนาญที่ต่างกัน เคารพความรู้ที่อยู่ในคน เพราะหากถ้าเคารพ ความรู้ในตำราวิชาการอย่างเดียววันนั้น ก็เท่ากับว่าเป็นการมองว่า คนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เป็นคนที่ไม่มีความรู้

ระดับของความรู้ หากจำแนกระดับของความรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระดับ คือ

1. ความรู้เชิงทฤษฎี (Know-What) เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง รู้อะไร เป็นอะไร จะพบในผู้ที่ สำเร็จการศึกษาใหม่ๆ ที่มีความรู้โดยเฉพาะความรู้ที่จำมาได้จากความรู้ชัดแจ้งซึ่งได้จากการได้เรียนมา แต่เวลาทำงาน ก็จะไม่มั่นใจ มักจะปรึกษารุ่นพี่ก่อน

2. ความรู้เชิงทฤษฎีและเชิงบริบท (Know-How) เป็นความรู้เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง ภายใต้อสภาพความเป็นจริงที่ซับซ้อนสามารถนำเอาความรู้ชุดแข็งที่ได้มาประยุกต์ใช้ตามบริบทของตนเอง ได้ มักพบในคนที่ทำงานไปหลาย ๆ ปี จนเกิดความรู้ฝังลึกที่เป็นทักษะหรือประสบการณ์มากขึ้น

3. ความรู้ในระดับที่อธิบายเหตุผล (Know-Why) เป็นความรู้เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลของประสบการณ์แก้ปัญหาที่ซับซ้อน และนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เป็นผู้ทำงานมาระยะหนึ่งแล้วเกิดความรู้ฝังลึก สามารถถอดความรู้ฝังลึกของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้พร้อมทั้งรับเอาความรู้จากผู้อื่นไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้

4. ความรู้ในระดับคุณค่า ความเชื่อ (Care-Why) เป็นความรู้ในลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ขับเคลื่อนมาจากภายในตนเองจะเป็นผู้ที่สามารถสกัด ประมวล วิเคราะห์ความรู้ที่ตนเองมีอยู่กับความรู้ที่ตนเองได้รับมาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ เช่น สร้างตัวแบบหรือทฤษฎีใหม่หรือนวัตกรรมขึ้นมาใช้ในการทำงานได้²⁶

วิจารณ์ พานิช ได้กล่าว การแบ่งประเภทของความรู้ มองได้ในหลายมิติ แต่มิติที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือมองในด้าน "รูปแบบที่มองเห็น" ซึ่งมี 2 ประเภทดังนี้

1. ความรู้โดยนัยหรือความรู้ที่มองเห็นไม่ชัดเจน (Tacit Knowledge) จัดเป็นความรู้อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัว ของแต่ละบุคคลที่มาจากประสบการณ์ ความเชื่อหรือความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เช่น การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ผ่านการสังเกต การสนทนา การฝึกอบรม ความรู้ประเภทนี้เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้งานประสบความสำเร็จ เนื่องจากความรู้ประเภทนี้เกิดจากประสบการณ์ และการนำมาเล่าสู่กันฟัง ดังนั้น จึงไม่สามารถจัดให้เป็นระบบหรือหมวดหมู่ได้ และไม่สามารถเขียนเป็นกฎเกณฑ์หรือตำราได้ แต่สามารถถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ได้โดยการสังเกตและเลียนแบบ

2. ความรู้ที่ชัดเจนหรือความรู้ที่เป็นทางการ (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ เอกสารขององค์การ ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ อินเทอร์เน็ต ความรู้ประเภทนี้เป็นความรู้ที่แสดงออกมาโดยใช้ระบบสัญลักษณ์ จึงสามารถสื่อสารและเผยแพร่ได้อย่างสะดวก²⁷

²⁶ อัญชลี โองเจริญ, **ประเภทของความรู้** [Online], Accessed 8 December 2020. Available from : <https://sites.google.com/site/thwachchay14/prapheth-khxng-khwam-ru>.

²⁷ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, **ประเภทของความรู้** [Online], Accessed 10 December 2020. Available from : <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/144-km-knowledge/3298-type-of-knowledge>.

สรุปได้ว่า ประเภทของความรู้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล ได้แก่ ความรู้ที่เป็นทักษะ ประสบการณ์ ความคิดริเริ่ม พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของบุคคลในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ บางครั้งเรียกว่าความรู้แบบนามธรรม 2) ความรู้ชัดแจ้ง เรียกได้ว่าเป็นความรู้นอกตัวบุคคล เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีการต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ ตำราเอกสาร กฎระเบียบ วิธีการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

ความหมายการจัดการความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาความหมายของการจัดการความรู้ของนักวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

ชดช้อย วัฒนะ ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการค้นหา รวบรวมความรู้ที่มีอยู่กระจัดกระจายในตัวบุคคลหรือจากเอกสารมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดระบบการจัดเก็บ ผ่านประมวลกลั่นกรอง ตรวจสอบ ให้บุคคลในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเอง มีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ต่อยอดความรู้สำหรับนำไปเผยแพร่ รวมทั้งนำไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ²⁸

จิระพงศ์ เรืองกุน ให้ความหมายการจัดการความรู้ไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและเพิ่มการหมุนเวียนความรู้ที่มีความหลากหลายให้มากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ องค์กรควรมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ทั้งจากภายนอกและภายในองค์กรที่มีประโยชน์และส่งผลดีต่อการดำเนินงานขององค์กร การถ่ายทอดความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้นับเป็นความสำเร็จที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการความรู้ในองค์กร²⁹

ณัฐพล สมบูรณ์ และนลินภัทร์ พรวัฒน์ปริยกร ได้ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ ความรู้ที่มีอยู่ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวของบุคคล หรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคน ในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ได้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันได้สูงสุด ซึ่งเป้าหมายสูงสุดของการ จัดการความรู้ก็คือ การที่กลุ่มคนที่ดำเนินการจัดการความรู้ร่วมกัน จะมีชุดความรู้ของตนเองอันเกิดจากการสร้างร่วมกัน เพื่อใช้งานร่วมกัน และสามารถสร้างความรู้ขึ้นใช้เองอยู่ตลอดเวลา รวมทั้ง สามารถบูรณาการการจัดการความรู้ให้อยู่คู่กับทุกกิจกรรมของการทำงาน กลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การ

²⁸ ชดช้อย วัฒนะ. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการจัดการความรู้ด้วยการถอดบทเรียนใน กระประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้. “พื้นที่ความคิดสร้างสรรค์” ภาคีเครือข่ายการจัดการสุขภาพเพื่อพัฒนา พฤติกรรมสุขภาพ เขตสุขภาพที่ 6. 2561. 8.

²⁹ จิระพงศ์ เรืองกุน. ขุมชนนักปฏิบัติ : แนวทางการจัดการความรู้เพื่อสร้างรายได้เปรียบ ในการแข่งขัน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น. ปีที่ 7 . 2557. 16-27.

จัดการความรู้เกิดขึ้นได้ คือ การสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้ให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง กลุ่มคนที่มีความสมัครใจจะแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันอย่างอิสระ³⁰

คูเซ (Kucza) ให้ความหมายว่า การจัดการความรู้ คือ การรวบรวมความรู้และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันตามความต้องการ และแบ่งปันความรู้เพื่อการบรรลุขององค์กร³¹

วิจารณ์ พานิช ได้ให้ความหมายของ “การจัดการความรู้” ไว้ว่าสำหรับนักปฏิบัติ การจัดการความรู้ คือ เครื่องมือ เพื่อการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไป เป็นองค์กรเรียนรู้ และ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในการทำงาน³²

สรุป การจัดการความรู้ได้ว่า คือ การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการรวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและสามารถกระจายความรู้ไปทั่วทั้งองค์กร และทำให้การปฏิบัติมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการจัดการความรู้

ในการจัดการรู้นั้นมีองค์กรและนักวิชาการรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญได้เสนอกรอบความคิดที่แตกต่างกันออกไป ส่วนประเทศไทยนั้นสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งเป็นสถาบันที่ทดลองนำร่องเกี่ยวกับการจัดการความรู้ ซึ่งมีสเตอร์โรเบิร์ต (Mr.Robert Osterhoff) ที่ปรึกษาโครงการได้ดัดแปลงมาจากรูปแบบการจัดการความรู้ของบริษัท Xerox Corporation ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นวงจรการจัดการความรู้ (วงจร KM) ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบของวงจร KM ประกอบด้วย

1. การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม (Transition and Behavior Management)
2. การสื่อสาร (Communication)
3. กระบวนการและเครื่องมือ (Process and Tools)
4. การฝึกอบรมและการเรียนรู้ (Traning and Learning)

³⁰ วัลลภ สมบูรณ์ และนลินภัทร์ ปรวัฒน์ปรีयर. “ระบบการจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง,” the 9th National Conference on Computing and Information Technology (NCIT2013), กรุงเทพฯ, ประเทศไทย, 9-10 พ.ค. 2556 หน้า 234-239.

³¹Kucza. T, Knowledge Management Process Model [online], accessed 8 March 2020. Available from www.inf.vtt.fi/pdf/publications.

³² ไทยออลดอทคอม, "การจัดการความรู้ (Knowledge Management)," เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiall.com/km/indexo.html#km1>.

5. การวัดผล (Measurements)

6. การยกย่องชมเชยและให้รางวัล (Recognition and Rewards)

สิ่งแรกที่องค์กรทุกองค์กรจะต้องพิจารณาถึงคือ “Desired State” หรือ “เป้าหมาย” ของการจัดการความรู้ที่องค์กรต้องการ การจัดการความรู้ก็ไม่ต่างจากโครงการหรือความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่องค์กรจะต้องมีความชัดเจนว่ากำลังทำเพื่ออะไร ผู้บริหารและทีมงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับต้องมีความชัดเจนว่าสิ่งที่องค์กรต้องการจากการจัดการความรู้คืออะไร ผู้บริหารและทีมงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับจะต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าสิ่งที่องค์กรต้องการจากการจัดการความรู้คืออะไร รายละเอียดของ 6 องค์ประกอบมีดังนี้

1. การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม (Transition and Behavior Management)

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับองค์กรเพราะวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในองค์กรและเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ยากยิ่ง การจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพเริ่มต้นจากการที่คนในองค์กรมีการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกัน ถึงแม้องค์กรโดยทั่ว ๆ ไปจะตระหนักถึงข้อดีและผลประโยชน์ที่องค์กรจะได้รับจากการจัดการความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ในองค์กรก็ตาม วัฒนธรรมขององค์กรส่วนใหญ่กลับไม่เอื้อหรือสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ดังนั้นการสร้างหรือปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างสูงและกินเวลานานกว่าที่องค์กรจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน และที่สำคัญนั้นคือ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรเป็นสิ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะทำให้ความเชื่อและพฤติกรรมที่องค์กรต้องการให้เกิดขึ้นสามารถซึมลึกเข้าไปในบรรทัดฐานและค่านิยมของคนในองค์กรจนก่อเกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้นมาได้

2. การสื่อสาร (Communication) การสื่อสารเป็นหัวใจที่ทำให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจถึงสิ่งที่

กำลังจะเกิดขึ้นสิ่งที่องค์กรต้องการสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจ คือ องค์กรกำลังจะทำอะไร ทำไปเพื่ออะไร จะทำเมื่อไหร่ และจะอย่างไร ถ้าองค์กรสามารถสื่อสารสิ่งเหล่านี้ให้พนักงานทุกคนรับทราบได้อย่างชัดเจนก็จะเป็นก้าวแรกที่ทำให้พนักงานสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของพนักงานเอง การสื่อสารเกี่ยวกับการจัดการความรู้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยหลักๆ 3 อย่าง คือ

1. เนื้อหาของเรื่องที่ต้องการจะสื่อสาร
2. กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสาร
3. ช่องทางในทางสื่อสาร

องค์กรจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงปัจจัยข้างต้นเพราะเหตุว่า ความสามารถในการรับรู้ของคนในแต่ละกลุ่มแต่ละระดับจะแตกต่างกันออกไป เรื่องๆเดียวกัน อาจจะถูกเข้าใจไปคนละทิศทางถ้าไม่ได้ถูกสื่อสารอย่างเหมาะสม นอกนั้นช่องทางในการสื่อสารก็นับเป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะช่วยให้การสื่อสารนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์

3. กระบวนการและเครื่องมือ (Process and Tools) กระบวนการและเครื่องมือเปรียบเสมือน

แกนหลักของการจัดการความรู้ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการแ่งเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมของการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร การเลือกใช้เครื่องมือและกระบวนการ

นั้นต้องให้ความสำคัญกับความรู้ทั้ง 2 ประเภท คือ Tacit และ explicit กระบวนการและเครื่องมือสามารถแบ่งออกได้สองส่วนหลักๆ คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนกระบวนการและเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น จะช่วยทำให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จอย่างสูงสุด เทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีส่วนสำคัญในขั้นตอนการค้นหา รวบรวม จัดเก็บ และเข้าถึงความรู้โดยเป็นช่องทางที่เพิ่มเติมขึ้นมานอกเหนือจากการพบปะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับองค์กรขนาดใหญ่ที่มีสาขากระจายอยู่ต่างสถานที่กันหรือองค์กรที่มีสภาพการทำงานที่ไม่เอื้อให้บุคคลกรได้มาพบปะกัน

4. การฝึกอบรมและการเรียนรู้ (Training and Learning) วัตถุประสงค์ขององค์ประกอบนี้เพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกระดับสำหรับการจัดการความรู้ โดยที่องค์กรจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางและหลักการของการจัดการความรู้แก่บุคลากรเพื่อที่จะสร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการและการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในองค์กร และควรที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดการความรู้โดยที่อาจจะยกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาของบริษัทที่ประสบความสำเร็จในเรื่องการจัดการความรู้และประโยชน์ที่ได้รับการจัดการความรู้ ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้บุคลากรภายในองค์กรมองเห็นสิ่งที่พวกเขาจะได้รับจากการจัดการและแลกเปลี่ยนความรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น

5. การวัดผล (Measurement) การวัดผลถือเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะช่วยบอกถึงสถานะของกระบวนการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร ผลจากการวัดสะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งที่ช่วยให้องค์กรสามารถทบทวนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมถึงปรับปรุงให้กระบวนการต่าง ๆ รวมถึงปรับปรุงให้กระบวนการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของการวัดผลจริง ๆ จึงไม่ใช่เป็นการควบคุมแต่เป็นการบริหารจัดการและการเรียนรู้พัฒนา การวัดและผลจากวัดจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การริเริ่มการจัดการความรู้ภายในองค์กรประสบความสำเร็จแบบยั่งยืนได้ ผู้บริหารขององค์กรย่อมต้องการที่จะเห็นผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงผลประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนและการจัดการความรู้ถ้าต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมในเรื่องของระบบต่าง ๆ หรือการตัดสินใจที่จะทำให้ความสำคัญกับการจัดการความรู้ นอกจากนั้นการวัดผลยังจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้องค์กรทราบถึงสถานะในขณะนั้นว่าได้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้วหรือยัง

6. การยกย่องชมเชยและให้รางวัล (Recognition and Reward) องค์กรอาจจะต้องใช้การยกย่องชมเชยและให้เป็นรางวัลเป็นแรงจูงใจในช่วงเริ่มต้นเพื่อโน้มน้าวให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการแลกเปลี่ยนความรู้และเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ แต่ในระยะยาวแล้วสิ่งที่จะสามารถโน้มน้าว

ให้บุคลากรในองค์กรสนใจแลกเปลี่ยนความรู้ได้ดีที่สุด คือ ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง เช่น การที่เขาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการได้รับค่าตอบแทนจากองค์กร³³

มาร์ควอร์ดท์ (Marquardt) ได้นำเสนอองค์ประกอบของการจัดการความรู้ไว้ 6 ประการ ดังนี้ 1. การแสวงหาความรู้ (knowledge acquisition) หมายถึง การเลือกข้อมูลและสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร 2. การสร้างความรู้ (knowledge creation) หมายถึง การพัฒนาความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมซึ่งเกิดขึ้นได้จากความสามารถในการมองเห็นถึงความสัมพันธ์ใหม่โดยมีการเชื่อมโยงกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของความรู้ และผสมผสานกันอย่างมีเหตุมีผลตามวิธีการสรุปจากส่วนย่อยไปหาส่วนรวม 3. การจัดเก็บความรู้ (knowledge storage) หมายถึง การจัดระบบข้อมูล และการนำไป จัดเก็บไว้สร้างคุณค่าของความรู้ให้ง่ายต่อการเข้าถึงของบุคลากรที่สามารถนำไปใช้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ 4. การวิเคราะห์และการขุดข้อมูล (analysis and data mining) หมายถึง เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูล การปรับโครงสร้างและการตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจ ความหมายของข้อมูล โดยมีการแบ่งหมวดหมู่ การจัดกลุ่มการสรุปหาใจความสำคัญรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล 5. การถ่ายโอนและการเผยแพร่ความรู้ (knowledge transfer and dissemination) หมายถึง เทคนิค วิธีการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และภายในบุคคลที่มีการเคลื่อนย้ายข้อมูลสารสนเทศและรู้ทั้งที่มีเป้าหมายและไม่มีเป้าหมายทั้งหมดในองค์กร 6. การประยุกต์ใช้และการทำให้ข้อมูลถูกต้อง (knowledge application and validation) หมายถึง การใช้และการประเมินผลความรู้โดยบุคลากรในองค์กรโดยความสำเร็จสามารถพิจารณาได้จากความต่อเนื่องหมุนเวียนและการใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์สำหรับความรู้และประสบการณ์ที่มากมายขององค์กร³⁴

จากความหมายของนักวิชาการในประเทศไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบความรู้ คือ กระบวนการจัดการความรู้ภายในองค์กร ซึ่งเป็นกระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กร เข้าใจถึงขั้นตอนที่จะเกิดกระบวนการจัดการความรู้

³³สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, **การจัดการความรู้จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**, กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ยูเคชั่น อ่างถึงไฉ่ นันทน์ณภัทร์ จันทรสว่าง “การจัดการความรู้และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาในเขตภาคเหนือสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2559), 43.

³⁴ Marquardt Michael J, **Building the Learning Organization: Mastering the 5 Element for Corporate Learning**. (Palo Alto: Davies-Black, 2002), 142-69.

ความสำคัญของการจัดการความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญของการจัดการความรู้ของนักวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

วิจารณ์ พานิช ให้ความสำคัญของการจัดการความรู้ไว้ว่า เป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายของงาน การพัฒนาคน การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และเป็นเป้าหมายของความเป็นหมู่คณะ ความสำเร็จของการถ่ายทอดความรู้ในการจัดการความรู้ไม่ใช่อยู่ที่เอกสารหรือการบันทึกความรู้ แต่อยู่ที่การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน³⁵

บุญดี บุญญากิจ ให้ความสำคัญของการจัดการความรู้ไว้ว่า เป็นบทบาทสำคัญที่ช่วยให้องค์กรแห่งการเรียนรู้บรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น เพราะกระบวนการจัดการความรู้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรมีการสร้าง แลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ทั้งภายในและภายนอกอย่างรวดเร็วทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ³⁶

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษาให้ความสำคัญของการจัดการความรู้ไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาตน พัฒนาบุคคลและพัฒนาองค์กร ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อการสื่อสาร ถ่ายทอดประสบการณ์และทักษะระหว่างบุคคลและร่วมกันในเวลาที่รวดเร็ว เป็นการพัฒนางานและพัฒนาองค์กร
3. ทำให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะที่ดีในการปฏิบัติงาน การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง
4. เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงาน การผลิต จำเป็นที่จะต้องพัฒนาความรู้มีการจัดการความรู้ที่นำมาใช้ในกิจกรรม ช่วยประหยัดเวลาและต้นทุน
5. ช่วยให้องค์กรดำเนินกิจการ การกิจ อยู่รอดได้อย่างยั่งยืน เช่น เมื่อบุคลากรลาออกเกษียณอายุ หรือมีการเปลี่ยนงานใหม่อาจทำให้ความรู้และประสบการณ์หายไปกับตัวบุคคล
6. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมทำให้การทำงานมีความรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้เพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถในใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้เป็นประโยชน์³⁷

³⁵วิจารณ์ พานิช, อ้างถึงในสามารถ อัยกร, “การจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา”.วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 13. เมษายน – มิถุนายน . 2559. 220.

³⁶บุญดี บุญญากิจ, การจัดการความรู้สำคัญกับองค์กรอย่างไร, เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.trisacademy.com/index.php/articles/km_Articles.

³⁷สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,กระทรวงศึกษาธิการ,คู่มือการจัดการความรู้ในองค์กร การศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2553). อ้างถึงใน ศิรินันท์ เพชรแอน. “การจัดการ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดการความรู้ เป็นปัจจัยการพัฒนา กระบวนการและ การพัฒนาความรู้ใหม่ๆ เป็นเครื่องจักรสำคัญของการเสริมสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืนในตัวบุคคล สังคม โดยนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากการทดลอง การศึกษาค้นคว้าและ นำมาปรับใช้ในการปฏิบัติในการพัฒนาบุคคลและพัฒนางานองค์กรได้ดีขึ้น

กระบวนการจัดการความรู้

ในการจัดการความรู้ มีผู้เสนอรูปแบบกระบวนการจัดการความรู้ไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้กล่าวว่า กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) เป็นกระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรเข้าถึง ขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้หรือพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้น ภายในองค์กรซึ่งประกอบด้วยการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge identification) เป็นการพิจารณาว่าองค์กรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าหมายคืออะไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ต้องใช้อะไร ปัจจุบันมีความรู้อะไรบ้าง อยู่ในรูปแบบใด และอยู่ที่ใคร ซึ่งโดยทั่วไปองค์กรสามารถใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แผนที่ความรู้ (Knowledge Mapping) ใน ขั้นตอนนี้เพื่อว่าความรู้ใดมีความสำคัญองค์กรจัดลำดับความสำคัญของความรู้เหล่านั้น เพื่อให้องค์กรวาง ขอบเขตของการจัดการความรู้และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประโยชน์ของแผนที่ ความรู้ คือ ช่วยทำให้เห็นภาพรวมของคลังความรู้ขององค์กร ทำให้องค์กรมีความรู้อะไรบ้าง และจะหาความรู้ ที่ต้นตอการที่ไหนนอกจากนี้ยังใช้เป็นโครงสร้างพื้นฐาน ความรู้ที่องค์กรสามารถใช้เป็นฐานในการต่อยอด ขยายความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการใช้เพื่อการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง กระบวนการทำงานและการเคลื่อนย้ายแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ในองค์กร

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) เป็นการสร้าง แสวงหา รวบรวมความรู้ทั้งภายใน/ภายนอก รักษาความรู้เดิม แยกความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้วออกไป องค์กรจะ ทราบว่ามีความจำเป็นต้องมีอยู่หรือไม่ ถ้ามีแล้วองค์กรก็ต้องหาวิธีในการดึงความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่อาจ อยู่กระจัดกระจายไม่เป็นที่มารวมไว้ เพื่อจัดทำเนื้อหาให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สำหรับความรู้ที่จำเป็นต้องมีแต่ยังไม่มียังนั้น องค์กรอาจสร้างความรู้ดังกล่าวจากความรู้เดิมที่มีอยู่ก็ได้ หรือนำความรู้จากภายนอกองค์กรมาใช้ นอกจากนี้องค์กรจะต้องพิจารณากำจัดความรู้ที่ไม่จำเป็นหรือล้าสมัยทิ้ง ไป เพื่อประหยัดทรัพยากรในการจัดเก็บความรู้เหล่านั้น หัวใจสำคัญของขั้นตอนนี้คือ การกำหนดเนื้อหา ความรู้ที่ต้องการและการดักจับความรู้ดังกล่าวให้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดขั้นตอนนี้ประสบความสำเร็จ

คือ บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อให้บุคลากรกระตือรือร้นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อใช้ในการสร้างความรู้ใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ระบบสารสนเทศก็มีส่วนช่วยให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันได้รวดเร็วขึ้น และทำให้การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จากภายนอกทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) เป็นการกำหนดโครงสร้างความรู้ แบ่งชนิด ประเภท เพื่อให้สืบค้น เรียกคืน และใช้งานได้ง่าย เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้ให้เป็นระบบในอนาคต การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ เมื่อมีเนื้อหาความรู้ที่ต้องการแล้วองค์กรต้องจัดความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ การจัดทำสารบัญและ การจัดเก็บความรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวม การค้นหา การนำมาใช้ได้ง่าย และรวดเร็ว การแบ่งชนิดหรือประเภทความรู้นั้นขึ้นอยู่กับผู้ใช้งานไปอย่างไร และลักษณะการทำงานของบุคลากรในองค์กรแบบไหน

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) เป็นการปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกัน ปรับปรุงเนื้อหาให้ครบถ้วนสมบูรณ์ องค์กรจะต้องประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจง่าย ซึ่งอาจทำได้ในหลายลักษณะ คือ

4.1 การจัดทำ หรือปรับปรุงรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กรจะช่วยให้การป้อนข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ การจัดเก็บ การค้นหา และการใช้ข้อมูลทำได้ สะดวกและรวดเร็ว

4.2 การใช้ภาษาเดียวกันทั่วทั้งองค์กรนั้น คือ องค์กรควรจัดทำอภิธานศัพท์ของคำจำกัดความตามความหมายของคำต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจซึ่งจะช่วยให้การป้องกันข้อมูล ความรู้ การแบ่งประเภท และการจัดเก็บได้มาตรฐานเดียวกัน ที่สำคัญต้องมีการปรับปรุงอภิธานศัพท์ให้ทันสมัยตลอดเวลา รวมทั้งต้องให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเปิดใช้ได้อย่างสะดวก

4.3 การเรียบเรียง ตัดต่อ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดีในแง่ต่าง ๆ เช่น ความครบถ้วน ความเที่ยงตรง ความทันสมัย สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้ใช้

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) Web board บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น การเข้าถึงความรู้ ความรู้ที่ได้มานั้นไร้ค่าหากไม่ถูกนำมาเผยแพร่เพื่อให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น องค์กรจะต้องมีวิธีการในการจัดเก็บและกระจายความรู้โดยทั่วไปการส่งหรือการกระจายความรู้ ให้ผู้ใช้มี 2 ลักษณะ คือ

5.1 การป้อนความรู้ (Push) คือการส่งข้อมูล ความรู้ให้ผู้ใช้โดยผู้รับไม่ได้ร้องขอหรือเรียกว่าง่าย ๆ ว่าเป็นแบบ “Supply-Base” เช่น การส่งหนังสือเวียนแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ข่าวสารต่าง ๆ หรือข้อมูล ความรู้มากเกินไปหรือไม่ตรงตามความต้องการ

5.2 การให้โอกาสเลือกใช้ความรู้ (Pull) คือ การที่ผู้รับสามารถเลือกรับหรือใช้แต่เฉพาะข้อมูลความรู้ที่ต้องการนั้น ซึ่งทำให้ลดปัญหาการได้รับการกระจายความรู้นี้เป็นแบบ “Demand-Based” องค์กรทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการกระจายความรู้แบบ “Push” และ “Pull” เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้ข้อมูลความรู้

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นการแบ่งปัน สามารถทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีที่เป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) อาจจัดทำเป็นเอกสาร ฐานความรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีที่เป็นความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) จัดทำเป็นระบบที่มิข้ามสายงาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน การเยี่ยมตัว เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น สำหรับการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ในคนนั้นจะต้องทำด้วยการพบปะกันตัวต่อตัวหรือเป็นกลุ่ม เรียกว่า การขัดเกลาทางสังคม ซึ่งจะทำได้หลายรูปแบบ

7. การเรียนรู้ (Learning) เป็นการนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และทำให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จากสร้างองค์ความรู้ การนำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการจัดการความรู้ คือ การเรียนรู้ของบุคลากรและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาและปรับปรุงองค์กร

ดังนั้น ขั้นตอนนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะถึงแม้องค์กรจะมีวิธีการในการกำหนด รวบรวม คัดเลือก ถ่ายทอด และแบ่งปันความรู้ที่ดีเพียงใดก็ตาม หากบุคคลไม่ได้เรียนรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ก็เป็นการสูญเปล่าของเวลา และทรัพยากรที่ใช้³⁸

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เสนอกระบวนการจัดการความรู้ที่ใช้เป็นแนวทางสำหรับเขตพื้นที่การศึกษานำไปจัดการความรู้ ดังนี้

1. การบ่งชี้ (Knowledge identification) เป็นการบ่งชี้ความรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์รูปแบบและแหล่งความรู้ที่มีอยู่

2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) เป็นการสร้างความรู้และแสวงหาจากแหล่งต่าง ๆ ที่กระจัดกระจายทั้งภายในทั้งภายนอก เพื่อจัดทำเนื้อหาให้ตรงกับความต้องการ

3. การจัดการความรู้เป็นระบบ (Knowledge organization) เป็นการแบ่งชนิดและประเภทความรู้ เพื่อจัดทำระบบให้ง่ายและสะดวกต่อการค้นหาและใช้งาน

³⁸สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การจัดการความรู้**. (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2558), 83 - 87.

4. การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) คือ การจัดรูปแบบและภาษาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร และเรียบเรียง ปรับปรุง เนื้อหาให้ทันสมัย

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) คือ ความสามารถในการเข้าถึงความรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็วในเวลาที่ต้องการ

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing) คือ การจัดทำเอกสาร การจัดทำฐานความรู้ ชุมชนนักปฏิบัติ(CoP) ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน

7. การเรียนรู้ (Learning) คือ การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปรับปรุงองค์กร³⁹

การ์วิน (Garvin) กล่าวว่า บุคลากรจะต้องนำเอาความรู้และความผิดพลาดมาใช้ในการ แก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงแนวคิดของบุคลากรให้มีการคิดเป็นระบบ จะช่วยในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อองค์กรบุคลากรจะต้อง เผยแพร่ความรู้ที่เกิดขึ้น มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้⁴⁰

ประพนธ์ ผาสุกยัต ได้เสนอกระบวนการจัดการความรู้ เปรียบเทียบการจัดการความรู้ เหมือนกับปลา แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

แผนภาพที่ 2 : โมเดลปลาทูน่า

ที่มา : กวิสรา ชุนจักษ์, โมเดลปลาทูน่า (Tuna Model) [ออนไลน์], Accessed 12 December 2020.

Available From : <https://kawisara2537.wordpress.com>.

³⁹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือวิทยากรการจัดการความรู้สำหรับสพท.** [Online], accessed 9 March 2020. <https://personnel.obec.go.th/home/wp-content>.

⁴⁰ Gavin David A, **Building a learning organization** (Harvard Business, 2011), 72 - 75.

ส่วนหัวปลา (Knowledge Vision : KV) ส่วนที่เป็นเป้าหมาย คือเป้าหมาย วิสัยทัศน์ หรือทิศทางของการจัดการความรู้ มองหาเส้นทางที่เดินทางไป แล้วคิดวิเคราะห์ว่า จุดหมายอยู่ที่ไหนต้องวางแบบใดไปในเส้นทางไหน และไปอย่างไร ในที่นี้เราจะเปรียบเป็นการบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification) ก่อนที่เราจะทำงานอะไรสักอย่างเราต้องรู้ก่อนว่าเราต้องการอะไร จุดหมายคืออะไร และต้องทำอะไรบ้าง ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ความเป็นจริงของการจัดการความรู้ไม่ใช่เป้าหมาย แต่เป็นกระบวนการหรือกลยุทธ์ที่ทำให้งานบรรลุผลตามที่ต้องการโดยใช้ความรู้เป็นฐานหรือเป็นปัจจัยให้งานสำเร็จ อาทิ เช่น

- การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสู่ความเป็นเลิศ
- การจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้ได้รับการรองรับมาตรฐาน
- การจัดการความรู้ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารงาน โดยที่ส่วนหัวปลาจะต้อง

เป็นของผู้ดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้ทั้งหมด หรือ “คุณกิจ” โดยมี “คุณเอื้อ” และ “คุณอำนวย” คอยช่วยเหลือ

ส่วนกลางลำตัว (Knowledge Sharing : KS) เป็นส่วนกิจกรรม คือ ส่วนลำตัวที่มีหัวใจของปลาอยู่ทำหน้าที่สูบฉีดเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ในที่นี้เราจะเปรียบเทียบการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) คือเราจำเป็นต้องสร้างบรรยากาศที่เกิดการเรียนรู้เพื่อให้คนเข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน จัดเป็นส่วนสำคัญที่สุด และยากที่สุดในกระบวนการจัดการความรู้ ทั้งนี้เพราะจะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้คนยินยอมพร้อมใจที่จะแบ่งปันความรู้ซึ่งกันและกันโดยไม่หวงวิชา โดยเฉพาะความรู้ที่ซ่อนเร้นหรือความรู้ฝังลึกที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงานหรือคุณกิจ พร้อมอำนวยให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้แบบเป็นทีม ให้เกิดการหมุนเวียนความรู้ ยกระดับความรู้และเกิดนวัตกรรม ส่วนตัวปลา บุคคลที่เป็นผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ “คุณกิจ” โดยมี “คุณอำนวย” เป็นผู้คอยจุดประกายและอำนวยความสะดวก

สรุปว่า ในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่แนบแน่นอยู่กับการทำงานนี้ เราแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสภาพจิตทั้ง 3 ระดับ คือ ระดับมีสติรู้สำนึก ระดับจิตใต้สำนึก และระดับจิตเหนือสำนึกอย่างซับซ้อน โดยที่จิตของสมาชิกทุกคนมีอิสระในการคิด การตีความตามพื้นฐานของตน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นี้อาศัยพลังความแตกต่างของสมาชิก โดยมีจุดร่วมอยู่ที่การบรรลุ “หัวปลา” ของการจัดการความรู้ และ “หัวปลา” ขององค์กร

ส่วนที่เป็นหางปลา (Knowledge Assets : KA) เป็นส่วนการจดบันทึก คือ องค์ความรู้ที่องค์กรได้เก็บสะสมไว้เป็นคลังความรู้หรือขุมความรู้ ซึ่งมาจาก 2 ส่วนคือ

- ความรู้ที่ชัดแจ้งหรือความรู้เปิดเผย (Explicit Knowledge) คือ ความรู้เชิงทฤษฎีที่ปรากฏให้เห็นชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น เอกสาร ตำรา และคู่มือปฏิบัติงาน เป็นต้น

□ ความรู้ซ่อนเร้นหรือความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) คือ ความรู้ที่มีอยู่ในตัวคน ไม่ปรากฏชัดเจนเป็นรูปธรรม แต่เป็นสิ่งที่มีความหมายมาก เมื่อบุคคลออกจากองค์กรไปแล้ว และความรู้นั้นยังคงอยู่กับองค์กร ไม่สูญหายไปพร้อมกับตัวบุคคล

การจัดการความรู้ในส่วนนี้เป็นส่วนที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการจัดเก็บ จัดหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการเข้าถึง และปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ (Update) ช่วยทำหน้าที่เป็นพื้นที่เสมือน (Virtual Space) ให้คนที่อยู่ไกลกันสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Share and Learn) ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น บุคคลที่เป็นผู้สกัดแก่นความรู้ คือ “คุณกิจ” โดยมี “คุณลิขิต” เป็นผู้ช่วยจัดบันทึก โดยที่ในบางกรณี “คุณลิขิต” ก็ช่วยตีความด้วย

ในสังคมไทยมีการจัดการความรู้ที่ทำกันอยู่ตามธรรมชาติ โดยไม่รู้ตัวอยู่ไม่น้อย กล่าวคือมี “ตัวปลา” หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน แต่มักจะละลาย “หางปลา” คือการจัดบันทึกความรู้ปฏิบัติ สำหรับไว้ใช้งานและยกระดับความรู้ในสังคมไทยจึงควรกำหนดให้มี “คุณลิขิต” คอยทำหน้าที่นี้โดยตรง

หากเปรียบเทียบการจัดการความรู้เหมือนปลาตัวหนึ่ง ซึ่งมีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนหัว กลางลำตัว และหาง รูปร่างของปลาแต่ละตัวหรือการจัดการความรู้ของแต่ละองค์กรจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจุดเน้นขององค์กรนั้น ๆ เช่นบางองค์กรเน้นที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงส่วนกลางลำตัวปลาก็จะใหญ่กว่าส่วนอื่น ๆ ในขณะที่บางองค์กรอาจจะเน้นที่คลังความรู้และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง องค์กรนั้นจะมีส่วนหางปลาใหญ่กว่าส่วนอื่น ๆ โดยทุกส่วนนั้นมีความสำคัญ และเชื่อมโยงถึงกันเพื่อให้การจัดการความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหากส่วนใดที่ทำแล้วบกพร่องหรือไม่ชัดเจนก็จะส่งผลกระทบต่อส่วนอื่น ๆ ตามมาด้วย⁴¹

บุญดี บุญญากิจ และคณะ ได้ศึกษากระบวนการจัดการความรู้ มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การค้นหาความรู้ (Knowledge identification) การค้นหาความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร เพื่อการศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของความรู้ในการวางแผนของการจัดการความรู้และจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยนำเครื่องมือที่เรียกว่าแผนที่ความรู้ (Knowledge mapping) มาใช้ การใช้แผนที่ความรู้ทำให้องค์กรเห็นภาพรวมของคลังความรู้ภายในองค์กร สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ตรวจสอบความซับซ้อนกันของความรู้ที่ทำให้เกิดความสับสนเปลืองในการจัดเก็บและรวบรวม รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางความรู้ที่องค์กรสามารถใช้เป็นฐานในการต่อยอด

⁴¹ กวิสรา ขุนจักษ์, โมเดลปลาหู (Tuna Model) [ออนไลน์], Accessed 12 December 2020. Available From : <https://kawisara2537.wordpress.com>.

ขยายความรู้ในเรื่องต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานและการเคลื่อนย้ายแหล่งข้อมูลความรู้ต่อระบบต่าง ๆ

2. การสร้างและการแสวงหาความรู้ (Knowledge creation and acquisition) จากการนำแผนที่ความรู้มาใช้ทำให้องค์กรทราบถึงความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กร ความรู้เหล่านี้อาจอยู่อย่างกระจัดกระจายไม่เป็นระบบและยากต่อการเข้าถึง องค์กรต้องหาวิธีที่เหมาะสมมาใช้ในการดึงข้อมูลความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาจัดทำเนื้อหาให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ ความรู้ใดที่ไม่สมบูรณ์องค์กรต้องพยายามกระตุ้นให้เกิดการสร้างความรู้ขึ้น สิ่งที่สำคัญขั้นตอนนี้คือ การกำหนดเนื้อหาที่ต้องการและการดักจับความรู้ให้ได้ ปัจจัยที่เอื้อให้ขั้นตอนนี้ประสบความสำเร็จได้ คือ บรรยากาศ วัฒนธรรมองค์กร และระบบสารสนเทศที่สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา

3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge organization) องค์กรต้องจัดความรู้ให้เป็นระบบ เพื่อสามารถค้นหาและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว การจัดการความรู้ให้เป็นระบบรวมถึงการจัดทำสารบัญ และการจัดเก็บความรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อให้การเก็บรวบรวม การค้นหา การนำมาใช้ทำได้ง่ายและรวดเร็ว การแบ่งประเภทของความรู้ขึ้นอยู่กับลักษณะการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร โดยทั่วไปจะแบ่งตาม 3.1 ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญของบุคลากร 3.2 หัวข้อหรือหัวเรื่อง 3.3 หน้าที่หรือกระบวนการ 3.4 ประเภทของบริการหรือกลุ่มลูกค้า ความครอบคลุมและความละเอียดของความรู้จะขึ้นอยู่กับจำนวนการใช้ความรู้

4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge codification and refinement) องค์กรต้องการทำการประมวลความรู้ให้อยู่ในรูปแบบและภาษาที่เข้าใจ และใช้ได้ง่าย ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะ ดังนี้ 4.1 การจัดทำหรือปรับปรุงรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กรจะช่วยให้การป้อนข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ การจัดเก็บ การค้นหาและการใช้ข้อมูลทำได้สะดวกรวดเร็ว 4.2 การใช้ภาษาเดียวกันทั่วทั้งองค์กร องค์กรควรจัดทำอภิธานศัพท์ของคำจำกัดความ ความหมายต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันซึ่งจะช่วยให้การป้อนข้อมูลหรือความรู้ การแบ่งประเภทและการจัดเก็บได้มาตรฐานเดียวกันมีการปรับปรุงอภิธานศัพท์ให้มีความทันสมัยตลอดเวลา รวมทั้งต้องให้ผู้ใช้สามารถค้นหาและเปิดใช้ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว 4.3 การเรียบเรียง ตัดต่อ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีคุณภาพดี ครบถ้วน เทียบตรง ทันสมัย สอดคล้องและตรงตามความต้องการของผู้ใช้

5. การเข้าถึงความรู้ (Knowledge access) องค์กรต้องมีวิธีการในการจัดเก็บการกระจายความรู้ให้เกิดความสมดุล ทั้งความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคลและความรู้ชัดแจ้ง โดยทั่วไปการส่งหรือกระจายความรู้สู่ผู้ใช้มี 2 ลักษณะ ดังนี้ 5.1 การป้อนความรู้ (push) คือ การส่งหนังสือเวียนแจ้งข่าวสาร กิจกรรม ข้อมูลผลิตภัณฑ์หรือบริการต่าง ๆ ขององค์กร 5.2 การให้โอกาสเลือกใช้ข้อมูล (pull) คือ การที่ผู้รับสามารถ

เลือกรับหรือใช้เฉพาะข้อมูล ความรู้ที่ต้องการเท่านั้น (demand-based) ซึ่งเป็นการลดปัญหาการได้รับข้อมูล ความรู้ที่ไม่ต้องการหรือได้รับมากเกินไป (information overload)

6. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge sharing) องค์กรต้องทำเอกสารและฐานความรู้ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงความรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ซึ่งวิธีเหล่านี้จะให้ได้ผลดีกับความรู้ที่ชัดเจน สำหรับความรู้ประเภทที่ฝังลึกอยู่ในตัวบุคคล องค์กรต้องจัดให้มีการพบปะกันตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และองค์กรจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากร และวัฒนธรรมองค์กรให้สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปัน เปิดกว้าง และยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น

7. การเรียนรู้ (Learning) การจัดการความรู้ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาและพัฒนา ปรับปรุงองค์กร ดังนั้นการเรียนรู้จึงสำคัญมาก เพราะถึงแม้องค์กรจะมีวิธีการในการกำหนด รวบรวม คัดเลือก ถ่ายทอด และแบ่งปันความรู้ที่ดีเพียงใดก็ตาม หากบุคคลไม่เกิดการเรียนรู้และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ก็เป็นการสูญเปล่าของเวลาและทรัพยากรที่นำมาใช้ โดยผู้บริหารต้องยอมรับผลที่เกิดขึ้น เพราะกระบวนการเรียนรู้มีได้ขึ้นอยู่กับผลลัพธ์ แต่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การเรียนรู้ของบุคคลจะก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ที่ช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้ขององค์กร⁴²

ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ของนักวิชาการดังนี้

เจษฎา นกน้อย ได้อธิบายปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่การจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยและเหมาะสมกับการแลกเปลี่ยนความรู้จะทำให้พนักงานในองค์กรรู้สึกอยากที่จะหาความรู้ใหม่ๆ จัดเก็บความรู้และเผยแพร่ความรู้ที่มีอยู่ให้แก่พนักงานคนอื่นในองค์กร

2. โครงสร้างขององค์การการสร้างองค์การที่ยืดหยุ่น การกระจายอำนาจมีการพัฒนาความรู้ในองค์การ มีการเข้าถึงความรู้ได้ง่าย มีการกำหนดบทบาทของคน และกลุ่มคนให้ชัดเจนในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้องค์การมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน

⁴²บุญดี บุญญากิจ และคณะ. อ้างถึงใน กฤติกา พูลสุวรรณ“การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต9”(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559), 32.

3. มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนร่วมกัน องค์กรจะต้องกำหนดจุดประสงค์และประโยชน์ต่อองค์กรที่ชัดเจน เช่น ช่วยประหยัดงบประมาณ หรือช่วยทำให้เกิดรายได้แก่บริษัท เพื่อให้พนักงานทราบเป้าหมายเดียวกัน

4. ผู้นำความรู้ขององค์กรต้องมีผู้นำความรู้หรือผู้อำนวยการที่จะเป็นคนผลักดันโครงการจัดการความรู้เป็นจริง โดยการสร้างระบบความผูกพันและความกระตือรือร้นให้เกิดขึ้นกับพนักงานทุกคนในองค์กร

5. มีกระบวนการจัดการความรู้ที่เป็นระบบ องค์กรต้องมีผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการความรู้ โดยให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ใช้และผู้จัดหาสารสนเทศ โดยจะต้องสร้างกระบวนการจัดการความรู้ที่ชัดเจนตั้งแต่กระบวนการแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ จัดเก็บความรู้ ถ่ายทอดความรู้ และการใช้ประโยชน์

6. ระบบการบริหารงานและการให้รางวัล ระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ระบบติดตามและประเมินผล การคัดเลือกคนเข้ามาทำงาน หรือการให้ผลตอบแทนที่จูงใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ โดยการติดตามผลอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอจำมีผลต่อการจัดการความรู้

7. เทคโนโลยีเนื่องจากความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การจัดการความรู้แพร่หลายและมีความเป็นไปได้มากขึ้น ปัจจุบันความรู้สมัยใหม่ไม่สามารถแยกจากเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศช่วยอำนวยความสะดวกในการเผยแพร่ความรู้ ช่วยในการวัด ควบคุม ประสานความรู้ และเป็นหลักประกันว่า ความรู้ที่ได้ถูกต้องและโดยใช้วิธีที่ถูกต้อง

8. ผู้นำจะให้การสนับสนุนด้านนโยบาย การใช้ทรัพยากร การสร้างแรงจูงใจและการให้รางวัลแก่พนักงานที่สร้างประโยชน์ให้แก่องค์กร ผู้นำยังมีบทบาทช่วยพิจารณาว่า การจัดการความรู้สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กรหรือไม่ รวมทั้งมีบทบาทในการสนับสนุนการจัดการความรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร⁴³

พรณี สวนเพลง ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เอื้ออำนวยและส่งเสริมที่ทำให้องค์กรสามารถจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำ เป็นการกำหนดทิศทาง ความเชื่อ มุมมอง และค่านิยม เพื่อก่อให้เกิดความมุ่งมั่นรวมทั้งองค์กร และการประเมินผลลัพธ์จากที่คาดหวังไว้

⁴³ เจษฎา นกน้อย, นานาพรรณชนะการจัดการความรู้และการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้. เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก http://kullayae.blogspot.com/2013/07/blog-post_5488.html.

2. โครงสร้าง เป็นรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อเสริมการจัดการความรู้ต้องกำหนดและแสดงออกเป็นพฤติกรรม เป็นวัฒนธรรม มุ่งสู่องค์กรการเรียนรู้ และแบ่งปันองค์ความรู้ด้วยกัน

3. เทคโนโลยีและกระบวนการ สิ่งที่สำคัญคือ เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่าย เพื่อให้การจัดการข้อมูลสารสนเทศและองค์ความรู้ก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและง่ายต่อการใช้งาน

4. การให้รางวัลและการยอมรับ เพื่อสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพราะการที่ผู้เชี่ยวชาญทางองค์กรจะแบ่งปันหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ของตนออกมา ควรเกิดจากความสมัครใจเป็นหลัก และจะเป็นจริงได้ ต้องมีแรงเกื้อหนุนและแรงจูงใจเป็นสำคัญ

5. การวัดและประเมินผล หากไม่มีการวัดและการประเมินผล เราไม่สามารถจัดการหรือปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้นได้

6. ความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถ ของทีมงานเกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้

7. การจัดการ เป็นส่วนที่ช่วยส่งเสริมสร้างให้ทุนปัญญาในองค์กรที่มีระดับสูง ดังนั้นการจัดการองค์ความรู้ จึงเป็นเกณฑ์การพิจารณาและเป็นภารกิจขององค์กรเพื่อมุ่งสู่องค์กรที่เป็นเลิศ ซึ่งทุกส่วนล้วนเป็นสิ่งสำคัญสำคัญและขาดมิได้⁴⁴

สรุปปัจจัยความสำเร็จในการจัดการความรู้ดังนี้

1. ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหารในองค์กรควรมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญ รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการความรู้
2. มีเป้าหมายของการจัดการความรู้ที่ชัดเจน ซึ่งเป้าหมายนี้จะต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์ขององค์กร
3. มีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร
4. มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้ เช่น ค้นหาความรู้ วิเคราะห์ข้อมูล จัดระเบียบและดึงเอาความรู้ไปใช้อย่างเหมาะสม
5. ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกระดับ และบุคลากรต้องตระหนักถึงความสำคัญและเห็นถึงคุณค่าของการจัดการความรู้

⁴⁴พรรรณี สวานเพลง, เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้. เมื่อ 5 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก http://kullayaae.blogspot.com/2013/07/blog-post_5488.html.

6. มีการวัดผลของการจัดการความรู้ ซึ่งจะช่วยให้องค์กรทราบถึงสถานะ และความคืบหน้าของการจัดการความรู้ ทำให้สามารถทบทวนและปรับปรุงกลยุทธ์ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
7. มีโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับหรือเอื้อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้
8. มีการพัฒนาการจัดการความรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ประโยชน์ของการจัดการความรู้

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับประโยชน์ของการจัดการความรู้ ดังนี้
สุประภาดา โชติมณี ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

1. ทำให้องค์กรได้ทบทวนองค์ความรู้ขององค์กร (Organization's Knowledge) ว่าจริง ๆ แล้วองค์กรมีความรู้ (ความเก่ง) เรื่องไหน และความรู้นั้นสามารถแข่งกับคนอื่นได้หรือไม่
2. สามารถกำหนดจุดขายของตนเองได้ชัดเจนขึ้น เช่น เมื่อรู้ว่าองค์กรมีความรู้ด้านใด ก็นำมากำหนดเป็นผลิตภัณฑ์/บริการหลักขององค์กร
3. เพิ่มศักยภาพในการตัดสินใจ เพราะมีข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ขององค์กรที่ถูกต้อง
4. เพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงาน เพราะมีคลังความรู้ที่สามารถดึงความรู้ขึ้นมาช่วยแก้ปัญหา และทำให้งานประสบผลสำเร็จได้รวดเร็ว และง่ายขึ้น
5. ทำให้เกิดนวัตกรรม ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์/บริการ และกระบวนการทำงาน
6. ทำให้บุคลากรรู้ว่าจะพัฒนาตนเองไปในทิศทางใด และสามารถนำความเก่ง (ในด้านต่าง ๆ) มาพัฒนาองค์กรให้ถูกทาง⁴⁵

พระธวัชชัย ฐิตสีโล ดอนเหลื่อม ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการจัดการความรู้ไว้ดังนี้

ในยุคสังคมฐานความรู้การจัดการความรู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารองค์การทุกรูปแบบ การจัดการความรู้จึงให้ประโยชน์ต่อองค์กรทุกแห่ง

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร
2. ป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญา ในกรณีที่บุคลากรเกษียณอายุ ลาออก หรือเสียชีวิต
3. เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความอยู่รอด ได้เปรียบต่อการแข่งขัน การจัดการความรู้จะช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ในการจัดการ การได้ขยายผลความคิด ทำให้องค์กรเกิดความได้เปรียบ ในการแข่งขัน

⁴⁵ สุประภาดา โชติมณี. จัดการความรู้อย่างไรให้ใช้ได้ผลกับทุกระบบ (กรุงเทพฯ. : พงษ์วรินทร์การพิมพ์ จำกัด, 2554) 87.

4. เป็นการลงทุนทางทรัพยากรบุคคล ได้พัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นกลไกสำคัญต่อการทำให้องค์กรดำรงอยู่ได้ เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เปลี่ยนวัฒนธรรมอำนาจในแนวตั้งไปสู่วัฒนธรรมความรู้ในแนวราบ ทุกคนมีสิทธิเรียนรู้เท่าเทียมกัน
5. ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจและวางแผนดำเนินงานให้รวดเร็ว และดีขึ้น เพราะมีสารสนเทศ หรือแหล่งความรู้เฉพาะที่มีหลักการ เหตุผล และน่าเชื่อถือช่วยสนับสนุนการตัดสินใจ
6. ผู้บังคับบัญชาสามารถทำงานเชื่อมโยงกับผู้ใต้บังคับบัญชาให้ใกล้ชิดกันมากขึ้น ช่วยเพิ่มความกลมเกลียวในหน่วยงาน
7. เมื่อพบข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ก็สามารถหาวิธีแก้ไขได้ทันที
8. แปรรูปความรู้ให้เป็นทุน ซึ่งเป็นการสร้างความท้าทายให้องค์กรผลิตสินค้าและบริการจากความรู้ที่มี เพื่อเพิ่มคุณค่า และรายได้ให้กับองค์กร
9. เพื่อการสร้างสรรค์ และบรรลุเป้าหมายของจินตนาการที่ยิ่งใหญ่
10. เปลี่ยนวัฒนธรรม จาก วัฒนธรรมอำนาจในแนวตั้ง ไปสู่วัฒนธรรมความรู้ในแนวราบ ซึ่งทุกคนมีสิทธิในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน

กระบวนการจัดการความรู้จึงได้รับการพัฒนาให้มีขั้นตอนเทคนิควิธีที่ดีเพื่อให้มั่นใจได้ ว่าสามารถดำเนินการจัดการความรู้ เพื่อแก้ปัญหาได้สำเร็จทั้งปัญหาเล็กและปัญหาใหญ่ ส่วนบุคคล ตลอดจนปัญหาขององค์กรอีกด้วย การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคล หรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด⁴⁶

⁴⁶ พระราชชัย ฐิตสีโล ดอนเหลื่อม. การจัดการความรู้ในสถานศึกษา. เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/thwachchay14/home>.

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)

ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 4 ตั้งอยู่ ม.4 ตำบลสมเด็จเจริญ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71220

โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) เดิมชื่อโรงเรียนบ้านม่วงเฒ่า เป็นสาขาของโรงเรียนบ้านทุ่งมะกอก ตำบลองค์พระ อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2520 มีเนื้อที่ 12 ไร่ 34 ตารางวา ซึ่งมี นายประทุม บุญมานุษ เป็นผู้บริหารที่ดินและชาวบ้านร่วมกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราวขึ้น 1 หลัง มีครูช่วยสอนจำนวน 2 คนเนื่องจากมีนักเรียนเพื่อขึ้นเรื่อย ๆ ชาวบ้านม่วงเฒ่า จึงร่วมกันสร้างอาคารเรียนกึ่งถาวรมุงสังกะสีขึ้นมาใหม่ จำนวน 3 ห้องเรียนมีครูเพิ่มเป็น 3 คน

ปี พุทธศักราช 2524 เกิดความยุ่งยากทางราชการอำเภอด่านช้างจึงยุบโรงเรียนบ้านม่วงเฒ่า เสีย แต่เนื่องจากมีนักเรียนจำนวนมากพอสมควร ที่ยังไม่มีที่เรียนและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้น นางสาวสายหยุด สมประสงค์ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี จึงได้ทำการขอเปิดโรงเรียนนี้ขึ้น เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2524 โดยส่งครูมาทำการสอนจำนวน 3 ท่าน แต่งตั้งให้นายสมชาย เกิดบัณฑิต รักษาราชการในตำแหน่งครูใหญ่ ส่วนครูที่สอนอยู่ก่อนนั้นได้โอนไปสอนที่โรงเรียนบ้านม่วงมะกอก จังหวัดสุพรรณบุรี

23 กรกฎาคม 2527 ข้าราชการกรมป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรีได้มาสร้างอาคารเรียนให้ตามแบบของสปช.105/2526 ราคา 1,142,000 บาท จำนวน 4 ห้องเรียน

6 พฤศจิกายน 2527 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ได้แต่งตั้งให้ นายบำรุง ช่างคำ เป็นครูใหญ่

1 มกราคม 2528 ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรีได้เปลี่ยนชื่อ โรงเรียนบ้านม่วงเฒ่า เป็นโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) เพื่อเป็นเกียรติแก่ข้าราชการป่าไม้ จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) มีอาคารเรียน แบบ สปช.105/2526 จำนวน 3 หลัง 22 ห้องเรียน อาคารอเนกประสงค์ จำนวน 1 หลัง ห้องส้วมแบบ 601/29 จำนวน 3 หลัง 13 ที่นั่ง บ้านพักครู จำนวน 2 หลัง และแบบ 216 ล/57-ข (เขตแผ่นดินไหว) จำนวน 1 หลัง มีผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 1 คน ข้าราชการครู จำนวน 51 คน พนักงานราชการ จำนวน 2 คน เจ้าหน้าที่ธุรการ จำนวน 1 คน ครูอัตราจ้างจำนวน 1 คน ช่างสี 4 จำนวน 1 คน นักการภารโรงโรงเรียน จำนวน 1 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 1,141 คน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ส่งเสริมผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ มีความรู้ควบคู่คุณธรรมนำเทคโนโลยี สู่การเรียนรู้ พัฒนาครูสู่มาตรฐาน ประธานร่วมมือกับชุมชน นำโรงเรียนสู่สากลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในปี 2563”

พันธกิจของโรงเรียน

1. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ การศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงและเสมอภาค
2. พัฒนานักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
4. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกเขียนได้ มีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการทำงานและมีความรู้ในอาชีพ
5. ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรงปราศจากสิ่งเสพติดและอบายมุข
6. ส่งเสริมศักยภาพครูสู่ครูมืออาชีพ
7. จัดสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
8. จัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและส่งเสริมอาชีพโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความต้องการของผู้เรียน

เป้าหมายของโรงเรียน

1. ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการทุกคนได้เข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึงจนจบหลักสูตร การศึกษาภาคบังคับด้วยความเสมอภาค และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา
2. นักเรียนทุกคนมีนิสัยรักการอ่าน มีทักษะในการทำงานและมีความรู้ในอาชีพที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความต้องการของชุมชน
3. นักเรียนทุกคน มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมหลัก 12 ประการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานของหลักสูตร
4. นักเรียนทุกคนมีภาวะโภชนาการ สุขภาพอนามัย สมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน ปราศจากสิ่งเสพติดและอบายมุขทุกชนิด
5. โรงเรียนมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นระบบ มีประสิทธิภาพทั้งการสื่อสาร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาองค์กร
6. โรงเรียนมีอาคารสถานที่สะอาด รมรื่น สวยงามและปลอดภัย

7. โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า) มีระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และองค์กรเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และให้การสนับสนุนสถานศึกษา

8. บุคลากรทุกคนได้รับการส่งเสริม ตรงตามความต้องการ สอดคล้องกับภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบ

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

ยิ้มง่ายใจกว้าง

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

บรรยากาศน่าอยู่ แหล่งเรียนรู้ครบครัน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)

ชั้น/เพศ	ชาย	หญิง	รวม	ห้องเรียน
อนุบาล 1	21	30	51	2
อนุบาล 2	50	48	98	3
อนุบาล 3	42	51	93	3
รวม อนุบาล	113	129	242	8
ป.1	46	46	92	3
ป.2	52	46	98	3
ป.3	52	55	107	3
ป.4	46	50	96	3
ป.5	57	49	106	3
ป.6	44	38	82	2
รวมประถม	297	284	581	17
ม.1	59	42	101	3
ม.2	69	63	132	3
ม.3	50	41	91	3
รวมมัธยมต้น	178	146	324	9
รวมทั้งหมด	588	559	1,147	34

*หมายเหตุ ข้อมูล ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2563

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้มีผู้วิจัยดำเนินการวิจัยที่ผ่านมา ดังนี้
ไพโรจน์ พงษ์บุผา ศึกษาการวิจัยเรื่องการดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูผู้ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 216 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐาน ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามขนาดโรงเรียนก็ดำเนินการอยู่ในระดับมากเช่นกัน สำหรับการเปรียบเทียบการดำเนินการจัดการความรู้ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกรายด้านพบว่า การค้นหาความรู้หรือการกำหนดความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนการเข้าถึงความรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้และการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ปัญหาการดำเนินการจัดการความรู้ ได้แก่ จำนวนบุคลากรในโรงเรียนไม่เพียงพอทำให้ภาระงานมีมากเป็นอุปสรรคในการจัดการความรู้ สื่อเทคโนโลยีไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอและบุคลากรไม่เห็นประโยชน์ในการจัดการความรู้ แนวทางการแก้ปัญหาคือ จัดให้มีการพบกันของครูในโรงเรียนมากขึ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สร้างความตระหนักให้บุคลากรในโรงเรียนในการจัดการความรู้ และผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดการความรู้ในโรงเรียน⁴⁷

ศิรินันท์ เพชรแอน ศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม(คงทองอนุสรณ์) ผลการวิจัยพบว่า 1.การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม(คงทองอนุสรณ์) โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การจัดการความรู้ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้การเข้าถึงความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การจัดการความรู้ด้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดการความรู้ด้านการบ่งชี้ การจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ด้านประมวลและกลั่นกรองความรู้

⁴⁷ ไพโรจน์ พงษ์บุผา “การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1” คุรุศาสตร์มหาคุรุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง สาขาบริหารการศึกษา 2556. 1.

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม(คตทงอนุสรณ์) ควรดำเนินการดังนี้ 1) ส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป 2) แนะนำวิธีการเข้าถึงความรู้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงและชัดเจน 3) ร่วมมือพัฒนาระบบความรู้อย่างต่อเนื่อง 4) สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้โดยการสอนงานวิธีการต่าง ๆ 5) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน 6) สร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ในโรงเรียน 7) ปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการบุคลากร⁴⁸

ศิริวรรณ งอกงาม ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการปฏิบัติ/เป็นจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยของกิจกรรมทั้ง 7 ขั้นตอน เป็นดังนี้ ลำดับที่ 1 คือการสร้างและแสวงหาความรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการเรียนรู้ ลำดับที่ 4 ด้านเข้าถึงความรู้ ลำดับที่ 5 คือ การบ่งชี้ความรู้ ลำดับที่ 6 คือ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ปัญหาที่พบ คือ ไม่มีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และไม่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในโรงเรียน ไม่มีการจัดระบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่สะดวกและง่ายต่อการเข้าใช้งาน ส่วนแนวทางแก้ไข คือ ควรมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง การจัดการความรู้ในโรงเรียน จัดทำระบบฐานข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่สะดวกและง่ายต่อการใช้งาน⁴⁹

พวงพรรณ แสงนาโก ศึกษาการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากมีขนาดต่างกัน 2. การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3. การเปรียบเทียบการจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาส

⁴⁸ ศิรินันท์ เพชรแอน, “การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คตทงอนุสรณ์)” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557. 1.

⁴⁹ ศิริวรรณ งอกงาม “การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2558. 1.

ทางการศึกษา อำเภอลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ⁵⁰

สุพัตรา โคตะวงค์ ศึกษาการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1.การจัดการความรู้ในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบ่งชี้ความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเข้าถึงความรู้ การประมวลผลและการกลั่นกรองความรู้ และการจัดความรู้ให้เป็นระบบ 2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการแนะแนว ด้านการคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 3. อิทธิพลของการเรียนรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ การบ่งชี้ความรู้ และการเข้าถึงความรู้ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ .05 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ร้อยละ 60.5⁵¹

งานวิจัยในต่างประเทศ

กลิคแมน (Glickman) ศึกษาสิ่งที่ปฏิบัติในด้านการจัดการความรู้ในวงการศึกษ พบว่า แนวทางปฏิบัติสามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้และสามารถปรับปรุงได้โดยพยายามหล่อหลอมวัฒนธรรมของความร่วมมือและมีการปฏิสัมพันธ์ภายในระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ หรือกลุ่มครูและการ

⁵⁰ พวงพรรณ แสงนาโก “การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอลำปาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1” การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา สาขาการบริหารการศึกษา. 2559. 4.

⁵¹ สุพัตรา โคตะวงค์ “การจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2562. 55.

พยายามที่จะจัดการความรู้ในการทำงานอย่างเป็นระบบให้เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์เพื่อ การตรวจสอบการปฏิบัติงานของเขตการศึกษาในการปฏิบัติการจัดการความรู้ในการทำงาน⁵²

อัมบรัส (Ambrus) ศึกษา เรื่องการจัดการระบบการจัดการความรู้ขององค์กรทั้งหมดและเทคโนโลยี สารสนเทศที่สนับสนุนมีความสัมพันธ์กับฐานะแหล่งทรัพยากรระบบการจัดการความรู้ที่ได้รับ การออกแบบมีความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นไปได้และการทำหน้าที่ของระบบสามารถใช้ ความรู้ที่ได้รับจากการออกแบบได้ เห็นได้จากการเปลี่ยนต้นแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศ ไปสู่เทคโนโลยีความรู้ผ่านการใช้ระบบเดิม⁵³

ลอซัน (Lawson) ศึกษาตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรและการ จัดการความรู้ พบว่า ค่านิยมมีความสำคัญกับองค์กรในฐานะการเตรียมนำการจัดการความรู้ ไปปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้นจะทำให้ประสบความสำเร็จเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันที่เกี่ยงข้อง กับวัฒนธรรมองค์กรในปัจจุบัน⁵⁴

สรุป

การจัดการความรู้ในสถานศึกษาเป็นกระบวนการจัดการระบบการศึกษาให้เหมาะสมและ ทัวถึง โดยคำนึงถึงนักเรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายสูงสุด และแนวทางในการจัดการ ความรู้ที่ต้องครบประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดการความรู้ ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 7) การเรียนรู้ ซึ่งเป็นเรื่องที่เน้นผู้บริหารและครูผู้สอนควรตระหนักในการจัดการศึกษาเพื่อนำมาเป็น เครื่องมือในการพัฒนาระบบคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติในอนาคต ต่อไป

⁵² Glickman Dan, “Knowledge seeking practices of healthcare leaders in learning organization” (The University of British Columbia(Canada)) [online] (Available : March 18, 2020, from <http://proquest.umi.com>, 2004).

⁵³ Ambrus Megan E, “An integrative framework for an enterprise-wide information and knowledge management system” (The University of Texas at El Paso). [Online] (Available : March 18, 2020, from <http://proquest.umi.com>, 2004).

⁵⁴Sherron Lawson, “Examining the Relationship Between Organization Culture and Knowledge Management”. [Online] (Available:March 18, 2020. from <http://proquest.umi.com> ,2005).

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้) และ 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้บุคลากรในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้) เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู พนักงานราชการครู และครูอัตราจ้างโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้) จำนวน 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางและรายละเอียดต่าง ๆ ของการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยให้เป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนของการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค โดยศึกษาจาก ตำรา บทความ วรรณกรรม รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำ เพื่อให้เป็นข้อมูลสนับสนุนการวิจัยและเสนอขออนุมัติโครงการการค้นคว้าอิสระ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดสร้างเครื่องมือ ทดสอบปรับปรุง ขอบกพร่องของเครื่องมือ ใช้เครื่องมือที่ศึกษาและพัฒนาซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนดเป็นประชากรที่ศึกษาในการวิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 รายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการทำร่างรายงานการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบแก้ไขให้ถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำรายงานการวิจัยฉบับร่างนำเสนอคณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตศึกษา เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพสูงสุดและสอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากรที่ศึกษา ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะของประชากรอย่างเดียวศึกษาสภาวะการณ์ไม่มีการทดลอง (the one shot, non experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

S หมายถึง ประชากรที่ศึกษา

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู พนักงานข้าราชการครู และครูอัตราจ้างในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) จำนวน 55 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน 2563)

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร

ประชากร	จำนวน
ผู้อำนวยการโรงเรียน	1
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	3
ข้าราชการครู	48
พนักงานราชการครู	2
ครูอัตราจ้าง	1
รวม	55

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ของประชากรที่ศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจะต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี (ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **ตัวแปรพื้นฐาน** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

2. **ตัวแปรที่ศึกษา** เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ15 (บ้านม่วงเฒ่า)ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ประกอบไปด้วยดังนี้

2.1 **การบ่งชี้ความรู้** หมายถึง เป็นการพิจารณาว่าองค์กรมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ เป้าหมายจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคคืออะไร รวมถึงวิเคราะห์รูปแบบของความรู้ที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้และเพื่อกำหนดแนวทางพัฒนองค์กร

2.2 **การสร้างและแสวงหาความรู้** หมายถึง เป็นการสร้างแสวงหา รวบรวมความรู้ทั้งภายในและภายนอก การนำความรู้มาต่อยอดความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ แสวงหาความรู้จากประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน

2.3 **การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ** หมายถึง เป็นการกำหนดโครงสร้างความรู้ แบ่งชนิด ประเภท เพื่อให้สืบค้นและใช้งานได้ง่าย การจัดเก็บข้อมูลเป็นหมวดหมู่ชัดเจน เห็นคุณค่าการ จัดเก็บและสรุปผลการปฏิบัติงานประเมินผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม และจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน

2.4 การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ หมายถึง การปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน ใช้ภาษาเดียวกันทำให้เนื้อหาถูกต้องสมบูรณ์ เรียบเรียงความรู้และปรับปรุงให้ทันสมัย รวบรวมข้อมูลและทักษะจากประสบการณ์และการเรียนรู้แต่ละคน

2.5 การเข้าถึงความรู้ หมายถึง การทำให้ผู้ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเข้าถึงความรู้ได้ง่าย สะดวก และหลากหลาย ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ในเวลาที่ต้องใช้ เช่น การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือรูปแบบอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2.6 การแลกเปลี่ยนความรู้ หมายถึง การนำความรู้มาแบ่งปัน แลกเปลี่ยน ซึ่งถ้าความรู้แบบชัดแจ้งจะทำเป็นเอกสาร หรืออยู่ในระบบสารสนเทศหรือถ้าเป็นความรู้ฝังลึก อาจจะใช้เครื่องมือการจัดการความรู้มาช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การตั้งชุมชนผู้ปฏิบัติ การจัดพี่เลี้ยงการจัดเพื่อช่วยเพื่อน ร่วมคิดร่วมทำ และช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

2.7 การเรียนรู้ หมายถึง การนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา และทำให้เป็นส่วนหนึ่งของงาน และเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดการความรู้ สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและผู้อื่น รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามการวิจัย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิต 15 (บ้านม่วงแต้ว) ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.)มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ลิเคิร์ต (Likert)⁵⁵ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิต 15 (บ้านม่วงแต้ว)

อยู่ในระดับน้อยที่สุดมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิต 15 (บ้านม่วงแต้ว)

อยู่ในระดับน้อยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิต 15 (บ้านม่วงแต้ว)

อยู่ในระดับปานกลางมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

⁵⁵ Rensis Likert, *The human Organization* (New York : McGraw – Hill, 1963),

ระดับ 4 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)

อยู่ในระดับมากมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)

อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์ของการวิจัย

ศึกษาเอกสารและการวิจัยก่อนพัฒนาเป็นข้อคำถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจากงานวิจัยของศิรินันท์ เพชรแอน⁵⁶ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นไปตามที่กำหนด (ค่า IOC อยู่ที่ 0.5 – 1.00) และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ และแบบทดสอบทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่น 0.972

1. แบบสอบถามของการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) โดยนำคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ตามใช้แนวคิดของเบสท์

2. แบบสัมภาษณ์ของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 2 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน และหัวหน้าฝ่ายวัดและประเมินผล 1 คน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

⁵⁶ ศิรินันท์ เพชรแอน, “การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์)” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557), 91.

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อออกหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 เพื่ออนุญาตเก็บข้อมูลในสถานศึกษา
2. ผู้วิจัยนำหนังสือไปส่งยังโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ที่เป็นประชากรที่ศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามทั้งหมดกลับมาแล้วผู้วิจัยพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อดำเนินการต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้รับหาค่าสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป
3. เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยใช้สถิติในกาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)
2. วิเคราะห์การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยนำคะแนนที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best)⁵⁷ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง การจัดการความรู้อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง การจัดการความรู้อยู่ในระดับน้อย
- ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง การจัดการความรู้ในระดับปานกลาง
- ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง การจัดการความรู้ในระดับมาก
- ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง การจัดการความรู้ในระดับมากที่สุด

⁵⁷John Best W., **Research in Education**, 4th ed. (Englewood cliffs : Prentice Hall, 1981), 182.

3. เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) 2) แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) จำนวน 55 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน ข้าราชการครู 48 คน พนักงานราชการครู 2 คน และครูอัตราจ้าง 1 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตอบคำถามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของประชากรที่ศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน ข้าราชการ 48 คน พนักงานราชการครู 2 คน และครูอัตราจ้าง 1 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทั้ง 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)

ตอนที่ 1 สถานภาพ และข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า) เป็นประชากรที่ศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน ข้าราชการ 48 คน พนักงานราชการครู 2 คน และครูอัตราจ้าง 1 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน ซึ่งการตอบแบบสอบถามนี้ แยกพิจารณาตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบัน

ข้อที่	สถานภาพ		จำนวน(คน)	ร้อยละ
1.	เพศ	ชาย	11	20.00
		หญิง	44	80.00
รวม			55	100.00
2.	อายุ	21 – 30 ปี	16	29.11
		31 – 40 ปี	24	43.63
		41 – 50 ปี	7	12.72
		51 ปีขึ้นไป	8	14.54
		รวม	55	100.00
3.	วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	40	72.73
		ปริญญาโท	15	27.27
รวม			55	100.00
4.	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1	1.81
		รองผู้อำนวยการโรงเรียน	3	5.48
		ข้าราชการครู	48	87.27
		พนักงานราชการครู	2	3.63
		ครูอัตราจ้าง	1	1.81
		รวม	55	100.00
5.	ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งปัจจุบัน	1 – 5 ปี	25	45.45
		5 – 10 ปี	13	23.66
		11 – 15 ปี	8	14.54
		16 – 20 ปี	1	1.81
		21 ปีขึ้นไป	8	14.54
		รวม	55	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ด้านอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 43.63 รองลงมาคืออายุระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 29.09 อายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.54 และอายุระหว่าง 41 - 50 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.72 ทั้งนี้ด้านระดับวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีมากที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 72.72 และระดับปริญญาโทน้อยที่สุด จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน พบว่า ข้าราชการครู มีมากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 87.27 รองลงมาคือรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.45 และผู้อำนวยการโรงเรียน พนักงานราชการครู และครูอัตราจ้าง น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.81 ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่างปี 1 - 5 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.45 รองลงมาคือประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 5 - 10 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 23.63 ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 11 - 15 ปี และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งปัจจุบัน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 14.54 และประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 16 - 20 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.81

ตอนที่ 2 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว)

ในการวิเคราะห์การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จากประชากรที่ศึกษาจำนวน 55 คน นำไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 5 ถึงตารางที่ 12

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) โดยภาพรวม

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)	(μ)	(σ)	ระดับ
1. การบ่งชี้ความรู้	4.24	0.61	มาก
2. การสร้างและแสวงหาความรู้	4.25	0.54	มาก
3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	4.14	0.57	มาก
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้	3.97	0.54	มาก
5. การเข้าถึงความรู้	4.10	0.62	มาก
6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.06	0.54	มาก
7. การเรียนรู้	4.22	0.67	มาก
รวม	4.14	0.51	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.14, \sigma=0.51$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การสร้างและแสวงหาความรู้ ($\mu=4.25, \sigma=0.54$) รองลงมาการบ่งชี้ความรู้ ($\mu=4.24, \sigma=0.61$) การเรียนรู้ ($\mu=4.22, \sigma=0.67$) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\mu=4.14, \sigma=0.57$) การเข้าถึงความรู้ ($\mu=4.10, \sigma=0.62$) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\mu=4.06, \sigma=0.54$) และการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ($\mu=3.97, \sigma=0.54$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma=0.54-0.67$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ด้านบ่งชี้ความรู้

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)	(μ)	(σ)	ระดับ
การบ่งชี้ความรู้			
1. บุคลากรมีวิเคราะห์รูปแบบของความรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน	4.01	0.78	มาก
2. บุคลากรวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน	3.83	0.78	มาก

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านบ่งชี้ความรู้ (ต่อ)

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)	(μ)	(σ)	ระดับ
การบ่งชี้ความรู้			
3.บุคลากรร่วมประชุมวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน	4.14	0.77	มาก
4. โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความรู้	4.43	0.71	มาก
5. โรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กร	4.36	0.80	มาก
6. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน	4.30	0.79	มาก
7. โรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องวิสัยทัศน์	4.52	0.74	มากที่สุด
8. โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนว่าจะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางใด	4.25	0.77	มาก
9. โรงเรียนมีการประชุม ชี้แจง แนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์	4.34	0.75	มาก
10. โรงเรียนประชาสัมพันธ์ถึงเป้าหมายความสำเร็จสูงสุดของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องรับรู้และเข้าใจทั่วถึง	4.20	0.93	มาก
รวม	4.24	0.61	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านบ่งชี้ความรู้ โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.24, \sigma=0.61$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดการความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 9 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ โรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.52, \sigma=0.74$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือบุคลากรวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน

($\mu=3.83$, $\sigma=0.78$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma=0.74-0.77$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้ อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)	(μ)	(σ)	ระดับ
การสร้างและแสวงหาความรู้			
1.บุคลากรมีการจัดทำข้อมูลเอกสาร คู่มือและบทเรียน	4.36	0.72	มาก
2.บุคลากรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน	4.52	0.76	มากที่สุด
3.บุคลากรนำความรู้เดิมและนำมาต่อยอดความรู้ใหม่	4.27	0.65	มาก
4.ผู้บริหารสนับสนุนบุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเป็นวิทยากร การเข้าอบรม	4.43	0.66	มาก
5.บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ใหม่ทั้งในและ นอกโรงเรียนมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ	4.27	0.67	มาก
6.โรงเรียนให้อิสระกับการจัดหาและสร้างความรู้จากแหล่ง ต่าง ๆ	4.20	0.84	มาก
7.โรงเรียนมีโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่เป็นประจำ	3.90	0.75	มาก
8.โรงเรียนเชิญบุคลากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ครูเพื่อ พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ	3.94	0.77	มาก
9.โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้จาก ประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน	4.21	0.80	มาก
10.โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต การอบรม สื่อและเทคโนโลยีอื่น ๆ	4.36	0.84	มาก
รวม	4.25	0.54	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.25$, $\sigma=0.54$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การจัดการความรู้ระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 9 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ บุคลากรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.76$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ โรงเรียน

มีโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่เป็นประจำ ($\mu=3.90$, $\sigma=0.75$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma=0.6 - 0.84$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแต้ว)	(μ)	(σ)	ระดับ
การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ			
1.บุคลากรร่วมมือพัฒนาระบบความรู้อย่างต่อเนื่อง	4.23	0.74	มาก
2.โรงเรียนจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย/กลุ่มงาน	4.14	0.75	มาก
3.โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลความรู้เป็นหมวดหมู่ชัดเจน	3.90	0.72	มาก
4.บุคลากรมีการสื่อสาร ให้ความสำคัญในการจัดเก็บความรู้ในโรงเรียน	4.10	0.73	มาก
5.โรงเรียนมีการจัดเก็บความรู้เป็นเอกสาร/แฟ้ม	4.29	0.71	มาก
6.โรงเรียนจัดเก็บความรู้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน เช่น สื่อ มัลติมีเดีย	3.98	0.73	มาก
7.โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม ทุกภาคเรียน โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม เอกสารหรือวิธีอื่น ๆ	4.38	0.87	มาก
8.โรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติเก็บรวบรวมความรู้อย่างชัดเจน	4.07	0.71	มาก
9.โรงเรียนสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าการจัดเก็บและสรุปผลการปฏิบัติงาน	4.12	0.74	มาก
10.โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการและแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน	4.21	0.76	มาก
รวม	4.14	0.57	มาก

จากตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ15 (บ้านม่วงแต้ว) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.14, \sigma = 0.57$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการจัดการความรู้อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ

โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด คือ โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม ทุกภาคเรียน โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม เอกสารหรือวิธีอื่น ๆ ($\mu = 4.38, \sigma = 0.87$) รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดเก็บความรู้เป็นเอกสาร/แฟ้ม ($\mu = 4.29, \sigma = 0.71$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือโรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลความรู้เป็นหมวดหมู่ชัดเจน ($\mu = 3.90, \sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma = 0.61-0.87$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้

(N= 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)	(μ)	(σ)	ระดับ
การประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้			
1.บุคลากรนำความรู้มาจัดทำรูปแบบตามมาตรฐานที่กำหนด	4.12	0.77	มาก
2.บุคลากรร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบและการใช้ภาษาเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของโรงเรียน	4.09	0.67	มาก
3.โรงเรียนปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร	3.87	0.61	มาก
4.บุคลากรร่วมกันเรียบเรียงและปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัย	4.07	0.85	มาก
5.โรงเรียนมีการประมวลวิธีปฏิบัติที่ดีในการทำข้อมูลเป็นเอกสารและทำข้อสรุปของข้อมูลที่ได้รับ	4.01	0.65	มาก
6.โรงเรียนรวบรวมข้อมูลและทักษะจากประสบการณ์และการเรียนรู้แต่ละคน	3.96	0.74	มาก
7.โรงเรียนมีการรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.74	0.67	มาก
8.โรงเรียนนำความรู้จากการปฏิบัติงานของบุคลากรมาประมวลความรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูล	3.89	0.71	มาก
รวม	3.97	0.54	มาก

จากตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.97, \sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก

ทั้ง 8 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือบุคลากรนำความรู้มาจัดทำรูปแบบตามมาตรฐานที่กำหนด ($\mu=4.12, \sigma=0.77$) รองลงมาคือบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบและการใช้ภาษาเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของโรงเรียน ($\mu=4.09, \sigma=0.67$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือโรงเรียนมีการรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\mu=3.74, \sigma=0.67$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma=0.61-0.85$) แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ด้านการเข้าถึงความรู้

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)	(μ)	(σ)	ระดับ
การเข้าถึงความรู้			
1.โรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้หลากหลาย	4.21	0.68	มาก
2.โรงเรียนปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาวิธีการเข้าถึงความรู้	4.03	0.66	มาก
3.โรงเรียนแนะนำวิธีการเข้าถึงความรู้แก่บุคลากรอย่างชัดเจน	4.05	0.77	มาก
4.โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ใหม่ให้บุคลากรได้รับรู้	4.10	0.73	มาก
5.บุคลากรได้รับความรู้ทันต่อเหตุการณ์	4.18	0.81	มาก
6.โรงเรียนให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้สะดวกในเวลาที่ต้องการใช้	4.10	0.73	มาก
7.โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ได้ง่าย	4.05	0.80	มาก
รวม	4.10	0.62	มาก

จากตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ด้านการเข้าถึงความรู้โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10, \sigma=0.62$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการจัดการความรู้อยู่ในระดับมากทั้ง 10 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด คือโรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้หลากหลาย ($\mu=4.21, \sigma=0.68$) รองลงมา คือ บุคลากรได้รับความรู้ทันต่อเหตุการณ์ ($\mu=4.18, \sigma=0.81$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อย

ที่สุดคือโรงเรียนปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาวิธีการเข้าถึงความรู้ ($\mu=4.03, \sigma=0.66$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma=0.68 - 0.81$) แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)	(μ)	(σ)	ระดับ
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
1.บุคลากรถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นโดยการสอนงานซึ่งกันและกัน	4.07	0.69	มาก
2.บุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยสับเปลี่ยนงาน	3.81	0.72	มาก
3.บุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยระบบพี่เลี้ยง	4.05	0.70	มาก
4.บุคลากรในโรงเรียนร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน	4.16	0.91	มาก
5.โรงเรียนส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น ความรู้ซึ่งกันและกัน	4.27	0.70	มาก
6.โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง	3.89	0.73	มาก
7.โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.34	0.82	มาก
8.โรงเรียนเผยแพร่ความรู้สู่ภายนอกโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต	3.89	0.85	มาก
9.โรงเรียนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้มาจัดนิทรรศการและเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภายนอก	3.81	0.72	มาก
10. โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ	4.32	0.86	มาก
รวม	4.06	0.54	มาก

จากตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.06, \sigma = 0.54$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการจัดการความรู้อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด คือ โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมสัมมนา ประชุมเพื่อพัฒนาต่อเนืองอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.34, \sigma = 0.82$) รองลงมาคือโรงเรียนมีการนิเทศกำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ ($\mu = 4.32, \sigma = 0.86$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยสับเปลี่ยนงานและโรงเรียนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้มาจัดนิทรรศการและเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภายนอก ($\mu = 3.81, \sigma = 0.72$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma = 0.82 - 0.72$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเรียนรู้

(N = 55)

การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)	(μ)	(σ)	ระดับ
การเรียนรู้			
1.บุคลากรเกิดการเรียนรู้พร้อมนำประโยชน์ไปใช้เพื่อความสำเร็จ	4.10	0.83	มาก
2.บุคลากรมีความพร้อมที่จะนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและผู้อื่น	4.07	0.83	มาก
3.บุคลากรมีความสามารถในการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง	4.27	0.73	มาก
4.บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.32	0.72	มาก
5.โรงเรียนนำความรู้ไปใช้พัฒนางานด้านต่าง ๆ	4.34	0.72	มาก
6.บุคลากรนำความรู้ไปแก้ปัญหาในโรงเรียน	4.21	0.78	มาก
7.โรงเรียนสร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ใหม่	4.20	0.73	มาก
รวม	4.22	0.67	มาก

จากตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าระดับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเรียนรู้โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิต อยู่ในระดับมาก

($\mu=4.22$, $\sigma=0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการจัดการความรู้อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด คือโรงเรียนนำความรู้ไปใช้พัฒนางานด้านต่าง ๆ ($\mu=4.34$, $\sigma=0.72$) รองลงมา คือบุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน ($\mu=4.32$, $\sigma=0.72$) และข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือบุคลากรมีความพร้อมที่จะนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและผู้อื่น ($\mu=4.07$, $\sigma=0.83$) เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อย ($\sigma=0.72 - 0.83$) แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ (บ้านม่วงแตง)

ผลการวิเคราะห์การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ตามแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการบ่งชี้ความรู้

บุคลากรควรมีการเข้าร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรคเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติและส่งเสริมให้มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น กำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปสู่เป้าหมาย

2. ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้

บุคลากรควรได้รับการสนับสนุนในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น บุคลากรมีการจัดทำข้อมูลเอกสาร วิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำความรู้เดิมมาต่อยอดความรู้ใหม่ มีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้ความรู้ และเข้าร่วมอบรม เพื่อพัฒนาตนเองและงานให้มีประสิทธิภาพ

3. ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

บุคลากรควรได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บเอกสาร ข้อมูลความรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เป็นหมวดหมู่ และมีการจัดทำแฟ้มพัฒนางานจัดทำเอกสารประกอบการสอนและให้ความสำคัญในการจัดการแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้

บุคลากรควรได้รับการพัฒนาการจัดทำและปรับปรุงรูปแบบของเอกสารให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในรูปแบบภาษาที่เข้าใจง่าย และใช้ได้ง่าย ปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการประมวลวิธีการปฏิบัติการทำข้อมูลเป็นเอกสารและทำข้อสรุปของข้อมูลที่ได้รับ มีความรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำความรู้จากการปฏิบัติงานมาปรับปรุงเพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูล

5. ด้านการเข้าถึงความรู้

บุคลากรควรได้รับคำแนะนำการเข้าถึงความรู้ที่หลากหลายและสามารถแนะนำประชาสัมพันธ์ให้ผู้อื่นสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างถูกต้องชัดเจน และควรให้บุคลากรได้รับความรู้อย่างทันต่อเหตุการณ์รวมทั้งเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

6. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

บุคลากรควรได้รับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยนำความรู้มาใช้ในการพัฒนางาน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การนิเทศ กำกับ ติดตาม การสับเปลี่ยนงาน หรือใช้ระบบพี่เลี้ยง ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุม เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำความรู้มาเผยแพร่ และควรร่วมคิด ร่วมทำ ช่วยเหลือการปฏิบัติงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ

7. ด้านการเรียนรู้

บุคลากรควรได้รับการพัฒนาความรู้และพร้อมที่จะนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาตนเอง และพัฒนางานให้มีประโยชน์สูงสุด และควรสร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) 2) แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) โดยใช้บุคลากรสถานศึกษาในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) เป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of analysis) ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน ข้าราชการครู 48 คน พนักงานราชการครู 2 คน และครูอัตราจ้าง 1 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ตามกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ (ก.พ.ร.) ได้เสนอรูปแบบการจัดการความรู้ไว้ 7 ด้าน คือ 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและการแสวงหาความรู้ 3) การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแลกเปลี่ยนความรู้ 7) การเรียนรู้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนทุกฉบับ จำนวน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ (f) ร้อยละ (Percentage) มัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) อยู่ในระดับมาก ทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การเข้าถึงความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการบ่งชี้ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติมากที่สุด 1 ข้อ คือโรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องวิสัยทัศน์มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่ให้มีความสำคัญกับความรู้ และบุคลากรร่วมประชุมวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการใช้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.2 แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี

การปฏิบัติมากที่สุด 1 ข้อ คือ บุคลากรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารสนับสนุนบุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเป็นวิทยากร การเข้าอบรม และโรงเรียนมีโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่เป็นประจำ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.3 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ บุคลากรร่วมมือพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนจัดแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการและแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน และโรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลความรู้เป็นหมวดหมู่ชัดเจน มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.4 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการประมวลและการกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ บุคลากรนำความรู้มาจัดทำรูปแบบตามมาตรฐานที่กำหนดมีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบและการใช้ภาษาเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของโรงเรียน และโรงเรียนปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.5 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเข้าถึงความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้หลากหลาย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรได้รับความรู้ทันต่อเหตุการณ์ และโรงเรียนมีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาวิธีการเข้าถึงความรู้ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.6 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ รองลงมาคือ บุคลากรในโรงเรียนร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน และบุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยสับเปลี่ยนงานและโรงเรียนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้มาจัดนิทรรศการและเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภายนอก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.7 การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ด้านการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โรงเรียนนำความรู้ไปใช้ในด้านต่าง ๆ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลากรนำ

ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน และบุคลากรมีความพร้อมที่จะนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและผู้อื่น มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) โดย สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) จำนวน 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบ่งชี้ความรู้ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมประชุมวิเคราะห์ เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้าง ภาพลักษณ์ของโรงเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ใน โรงเรียนมีส่วนร่วมตัดสินใจเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและร่วมกันวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบัน จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา 2) ด้านการสร้าง และแสวงหาความรู้ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาดูงานนอกสถานที่ และให้อิสระกับการจัดหา สร้างความรู้จากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนนำมา ความรู้เดิมมาต่อยอดเป็นความรู้ใหม่เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและจัดทำโครงการเชิญวิทยากร ภายนอกมาให้ความรู้แก่บุคลากร 3) ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ ส่งเสริมให้ความรู้แก่ บุคลากรเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารเป็นหมวดหมู่โดยแยกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อความ สะดวกในการใช้หรือค้นหาและสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าการจัดเก็บงานและ สรุปรูปการปฏิบัติงานมีการประเมินผลการทำกิจกรรมโดยจัดทำเป็นเล่มอีกทั้งส่งเสริมและ สร้าง แรงบันดาลใจให้บุคลากรร่วมมือกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4) ด้านการประมวลและการ กลั่นกรองความรู้ บุคลากรร่วมกันปรับปรุงและเรียบเรียงความรู้ให้ทันสมัย ร่วมกันวิเคราะห์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่นำมาต่อยอดความรู้ในโรงเรียนและสนับสนุนให้มีการรวบรวมข้อมูล ทักษะและประสบการณ์การปฏิบัติงานแต่ละคนมาทำเป็นฐานข้อมูล 5) ด้านการเข้าถึงความรู้ ประชาสัมพันธ์ข่าวสารอย่างรวดเร็วและถูกต้องให้บุคลากรทันต่อเหตุการณ์และบุคลากร สามารถเข้าถึงความรู้ที่ต้องได้อย่างสะดวกสามารถแนะนำวิธีการเข้าถึงความรู้แก่บุคลากร และปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาการเข้าถึง 6) การจัดการความรู้ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมให้ บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาส และส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถ่ายทอดความรู้วิธีการต่าง ๆ เช่น การสอนงาน ระบบพี่เลี้ยง เป็นต้น 7) การจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้ ส่งเสริมให้บุคลากรนำ ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของ ตนเองและสนับสนุนให้บุคลากรนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ใน โรงเรียน

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย มีประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อทราบการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิส 15 (บ้านม่วงแตง) ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิส 15 (บ้านม่วงแตง) โดยภาพรวมของการจัดการความรู้ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามีขั้วมีเลขคี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการสร้างและการแสวงหาความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การเข้าถึงความรู้ การแลกเปลี่ยนความรู้ และการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งค่าไว้ว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิส 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการจัดการความรู้ 7 ด้านของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญของโรงเรียนป่าไม้อุทิส 15 (บ้านม่วงแตง) ซึ่งส่งเสริมการศึกษา การจัดการความรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐาน พัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งการจัดการศึกษาโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาได้ดำเนินวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการสร้างความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนซึ่งจากผลการวิจัยที่ปรากฏเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนป่าไม้อุทิส 15 (บ้านม่วงแตง) มีการปฏิบัติที่สอดคล้องกับการจัดการความรู้จึงทำให้การดำเนินการจัดการความรู้ดีขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับจากวิจัยของ ศิริวรรณ งอกงาม ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านเข้าถึงความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้าน เมื่อพิจารณาการจัดการความรู้ทั้ง 7 ด้าน เป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการบ่งชี้ความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และระดับมาก 9 ข้อ ข้อที่มีค่ามีขั้วมีเลขคี่มากที่สุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความรู้ โรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กร โรงเรียนมีการประชุม ชี้แจง แนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและวิสัยทัศน์ โรงเรียนส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนว่าจะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางใด โรงเรียนประชาสัมพันธ์ถึงเป้าหมายความสำเร็จสูงสุดของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องรับรู้และ

เข้าใจทั่วถึง บุคลากรร่วมประชุมวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีการวิเคราะห์รูปแบบของความรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน และบุคลากรวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอกโรงเรียน ตามลำดับทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีการกำหนดวางแผนการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน มีการร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน จัดทำแผนเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ งอกงาม ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อยจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบ่งชี้ความรู้อยู่ในระดับมาก มีการดำเนินงาน 2 อันดับแรก คือ สถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายองค์กร และอันดับสองสถานศึกษามีการระบุตัวชี้วัดความสำเร็จของงานโครงการ/กิจกรรม

1.2 ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสร้างและแสวงหาความรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 9 ข้อ โดยเรียงจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ บุคลากรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสนับสนุนบุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเป็นวิทยากร การเข้าอบรม โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต การอบรม สื่อและเทคโนโลยีอื่น ๆ บุคลากรมีการจัดทำข้อมูลเอกสาร คู่มือและบทเรียน บุคลากรนำความเดิมและนำมาต่อยอดความรู้ใหม่ บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ใหม่ทั้งในและนอกโรงเรียนมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้จากประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน โรงเรียนให้อิสระกับการจัดหาและสร้างความรู้จากแหล่งต่าง ๆ โรงเรียนเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ครูเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และโรงเรียนมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เป็นประจำ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการความรู้ในด้านการสร้างและแสวงหาความรู้โดยมีการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมถึงการเข้าอบรมเพื่อพัฒนาความรู้นำมาใช้ในการพัฒนางาน สนับสนุนบุคลากรในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการสร้างและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงพรรณ แสงนาโก ศึกษาการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านพบว่า ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ โดยภาพรวมและรายข้อพบว่า การจัดการความรู้เป็นระบบอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม ทุกภาคเรียน โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม เอกสารหรือวิธีการอื่น ๆ โรงเรียนมีการจัดเก็บความรู้เป็นเอกสาร/แฟ้ม โรงเรียนจัดแหล่งการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการและแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน โรงเรียนจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย/กลุ่มงาน โรงเรียน

ตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าการจัดเก็บและสรุปผลการปฏิบัติงาน บุคลากรมีการสื่อสาร ให้ความสำคัญในการจัดเก็บความรู้ในโรงเรียน โรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติรวบรวมอย่างชัดเจน โรงเรียนจัดเก็บความรู้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน เช่น สื่อ มัลติมีเดีย และโรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลความรู้เป็นหมวดหมู่ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีการจัดเก็บความรู้ได้อย่างเป็นระบบ เช่น ตำราเรียน ระบบสารสนเทศหรือแฟ้ม เพื่อบุคลากรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ นอกจากนี้ยังมีการจัดเก็บความรู้เป็นหมวดหมู่ที่ง่ายสะดวกต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ กองงาม ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อยจังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดการความรู้ให้เป็นระบบอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินงาน 2 อันดับแรก คือ มีการจัดเก็บเอกสารฝ่ายงานต่าง ๆ เป็นระบบสะดวกต่อการสืบค้น อันดับสอง คือ มีการสอดแทรกความรู้ฝ่ายงานต่าง ๆ ลงในจุลสารหรือแผ่นประชาสัมพันธ์โรงเรียน

1.4 ด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่า การประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ บุคลากรนำความรู้มาจัดทำรูปแบบตามมาตรฐานที่กำหนด บุคลากรร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบและการใช้ภาษาเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของโรงเรียน บุคลากรร่วมกันเรียบเรียงและปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัย โรงเรียนมีการประมวลวิธีการปฏิบัติที่ดีในการทำข้อมูลเป็นเอกสารและทำข้อสรุปของข้อมูลที่ได้รับ โรงเรียนรวบรวมข้อมูลและทักษะจากประสบการณ์และการเรียนรู้แต่ละคน โรงเรียนนำความรู้จากการปฏิบัติงานของบุคลากรมาประมวลความรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูล โรงเรียนปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร และโรงเรียนมีการรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองมีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนยังขาดการรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นการนำความรู้มาประมวลเป็นฐานข้อมูลและการปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับบุคลากรที่มีเนื้อหาครบถ้วนความสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ เพชรแอน ศึกษาการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม(คงทองอนุสรณ์) ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้

1.5 ด้านการเข้าถึงความรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อ พบว่าการเข้าถึงความรู้ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้หลากหลาย บุคลากรได้รับความรู้ทันต่อเหตุการณ์ โรงเรียนมีการประชุมสัมพันธ้องค์ความรู้ใหม่ให้บุคลากรได้รับรู้ โรงเรียนให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้สะดวกในเวลาที่ต้องใช้ โรงเรียนแนะนำวิธีการเข้าถึงความรู้แก่บุคลากรอย่างชัดเจนโรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ได้ง่าย และโรงเรียนปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาวิธีการเข้าถึงความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนปรับปรุงความรู้ทัน

ต่อเหตุการณ์ และบุคลากรสามารถเข้าถึงได้หลากหลาย สามารถเข้าถึงอย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศึกษาการวิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม(คงทองอนุสรณ์) ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก มีการดำเนินงาน 2 อันดับแรก คือ โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ได้ง่าย อันดับสอง คือ โรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างหลากหลาย

1.6 ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายข้อพบว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ โรงเรียนส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น ความรู้ซึ่งกันและกัน บุคลากรในโรงเรียนร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน บุคลากรถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นโดยการสอนงานซึ่งการและกัน โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง บุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยระบบพี่เลี้ยง โรงเรียนเผยแพร่ความรู้สู่ภายนอกโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต บุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยการสับเปลี่ยนงาน และโรงเรียนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้มาจัดนิทรรศการเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภายนอก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ระบบพี่เลี้ยง สับเปลี่ยนงาน แบ่งปันความรู้กันในองค์กรซึ่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ พงษ์บุผา ศึกษาการวิจัยเรื่องการจัดการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 พบว่าภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ การเข้าถึงความรู้

1.7 ด้านการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ โรงเรียนนำความรู้ไปใช้พัฒนางานด้านต่าง ๆ บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน บุคลากรมีความสามารถในการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง บุคลากรนำความรู้ไปแก้ปัญหาในโรงเรียน โรงเรียนสร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ใหม่ และบุคลากรเกิดการเรียนรู้พร้อมนำประโยชน์ไปใช้ในความสำเร็จ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารกระตุ้นและสนับสนุนบุคลากรนำความรู้ที่ได้มาใช้ รวมถึงเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตามที่ต้องการ เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนางาน และสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา โคตะวงศ์ ศึกษาการจัดการความรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความรู้ในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และอิทธิพลของการเรียนรู้ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) พบว่า โรงเรียนควรได้รับการพัฒนาการจัดการความรู้เนื่องจากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.)ซึ่งเห็นความสำคัญ

ว่าการพัฒนาความรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลักการจัดการศึกษาความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา 6 กล่าวว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการความรู้นั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ทำให้เกิดการยกระดับความรู้ความสามารถของบุคลากร ยกย่องคุณภาพการทำงาน และทำให้องค์กรมีศักยภาพในการแข่งขัน ซึ่งเรียกได้ว่า เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการช่วยพัฒนาคน พัฒนางาน และยกระดับองค์กร สู่องค์กรการเรียนรู้ ดังนั้นทุกสถานศึกษาย่อมมีการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไฟโรจน์ พงษ์บุษมา ศึกษาการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1 ครั้งนี้มี ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จำแนกตามขนาดโรงเรียนก็ดำเนินการอยู่ในระดับมากเช่นกัน สำหรับการเปรียบเทียบการดำเนินการจัดการความรู้ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกรายด้านพบว่า การค้นหาความรู้หรือการกำหนดความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ และการเรียนรู้ไม่มีความแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยศิรินันต์ เพชรแอน ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์) ควรดำเนินการ ดังนี้ ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ และศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และแนะนำวิธีการเข้าถึงความรู้แก่บุคลากรอย่างทั่วถึงชัดเจน ร่วมมือพัฒนาระบบความรู้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการถ่ายทอดความรู้โดยงานสอนด้วยวิธีต่าง ๆ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียน และสร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ในโรงเรียนปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมบรัส (Ambrus) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการระบบการจัดการความรู้ขององค์กรทั้งหมดและเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนมีความสัมพันธ์กับฐานะแหล่งทรัพยากรระบบการจัดการความรู้ที่ได้รับการออกแบบมีความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นไปได้และการทำหน้าที่ของระบบสามารถใช้ความรู้ที่ได้รับจากการออกแบบได้ เห็นได้จากการเปลี่ยนต้นแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่เทคโนโลยีความรู้ผ่านการใช้ระบบเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของกลิคแมน(Glickman) ได้ศึกษาสิ่งที่ปฏิบัติในด้านการจัดการความรู้ในวงการศึกษ พบว่า แนวทางปฏิบัติสามารถทำให้เป็นรูปธรรมได้ และสามารถปรับปรุงได้โดยพยายามหล่อหลอมวัฒนธรรมของความร่วมมือและมีการปฏิสัมพันธ์ภายในระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ หรือกลุ่มครูและการพยายามที่จะจัดการความรู้ในการทำงานอย่างเป็นระบบให้เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์เพื่อการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเขตการศึกษาในการปฏิบัติการจัดการความรู้ในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของลอว์สัน(Lawson) ศึกษาตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรและการจัดการความรู้พบว่า ค่านิยมมีความสำคัญกับองค์กรในฐานะการเตรียมนากการจัดการความรู้ไปปฏิบัติตั้งแต่เริ่มต้นจะทำให้ประสบความสำเร็จ เพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมองค์กรในปัจจุบัน ซึ่งองค์กรต้องมีการให้ความร่วมมือ การร่วมแรงรวมใจก่อให้เกิดพลังที่ก้าวสู่ความสำเร็จได้ดี

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบการศึกษาวิจัยและการอภิปรายเกี่ยวกับ แนวทางการจัดการความรู้ โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการความรู้ให้มีประโยชน์ยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ควรจัดทำแนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ คือ บุคลากรควรได้รับการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ
2. โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ควรปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร และรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ทักษะ ประสบการณ์ของแต่ละคน
3. โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ควรจัดให้มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ชัดเจน หรือจัดเก็บในระบบเทคโนโลยี เพื่อสะดวกในการเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็วต่อผู้ที่ต้องการใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ตามที่ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยข้างต้นเพื่อให้ได้งานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ได้แพร่หลายออกไปและเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลการดำเนินการจัดการความรู้ของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาในวิจัยนี้ที่อาจส่งผลต่อผลการดำเนินการจัดการความรู้ของโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า)
3. ควรมีการวิจัยรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการความรู้ไปใช้ในการสร้างเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน

รายการอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. “คู่มือการจัดการความรู้”. พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ : สำนักการจัดการความรู้. 2555.
- กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขที่เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กรุงเทพฯ : อักษรไทย), 2545.
- กฤติกา พูลสุวรรณ “การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต9” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2559).
- กวิสรา ขุนจักรี, โมเดลปลาทู (Tuna Model) [ออนไลน์], Accessed 12 December 2020. Available From : <https://kawisara2537.wordpress.com>.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, เรียนรู้ให้รู้ให้ใช้ข้อมูลอย่างผู้ชนะ. กรุงเทพฯ : บริษัทซัคเซสมิเดีย จำกัด, 2553.
- จิระพงศ์ เรืองกุล. ชุมชนนักปฏิบัติ : แนวทางการจัดการความรู้เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น. ปีที่ 7. 2557.
- เจษฎา นกน้อย, นานาทรรศนะการจัดการความรู้และการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้. เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก http://kullayae.blogspot.com/blog-post_5488.html.
- ชดช้อย วัฒนนะ. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการจัดการความรู้ด้วยการถอดบทเรียนในกระประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้. “พื้นที่ความคิดสร้างสรรค์” ภาคีเครือข่ายการจัดการสุขภาพเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ เขตสุขภาพที่ 6. 2561.
- ณัฐพล สมบูรณ์ และคณะ. “ระบบการจัดการความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง,” the 9th National Conference on Computing and Information Technology (NCIT2013), กรุงเทพฯ, ประเทศไทย, 2556.
- ไทยออลดอทคอม, "การจัดการความรู้ (Knowledge Management)," เข้าถึงเมื่อ 21 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <http://www.thaiall.com/km/indexo.html#km1>.
- นลวัชร ขุนลา, และเกษราภรณ์ สุตตาพงศ์. “การจัดการความรู้สู่การสร้างองค์กรที่ประสบความสำเร็จ”. วารสารนักบริหาร, 35(1). 2558.
- นันทฉัตร จันทรวงศ์ “การจัดการความรู้และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2559).
- นุรีน มีสแหละ , ความหมายของความรู้, เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2563, เข้าได้จาก <https://reen17.wordpress.com>.
- บดินทร์ วิจารณ์. การจัดการความรู้สู่ปัญญาปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็กเปอร์เน็ท จำกัด, 2553.

- บุญดี บุญญาภิกิจ, **การจัดการความรู้สำคัญกับองค์กรอย่างไร**, เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://www.trisacademy.com/index.php/articles/km_Articles.
- พวงพรรณ แสงนาโก. “**การจัดการความรู้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอเขาสมิงพราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด**” บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา สาขาบริหารการศึกษา. 2559.
- พรรณี สวนเพลง, **เทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมสำหรับการจัดการความรู้**. เข้าถึงเมื่อ 5 มกราคม 2564. เข้าถึงได้จาก <http://kullayaae.blogspot.com>.
- พระธวัชชัย ฐิตสีโล ดอนเหลื่อม. **การจัดการความรู้ในสถานศึกษา**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2564. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/thwachchay14/home>.
- ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม. “**แนวคิดการปฏิรูปการเรียนรู้**” เข้าถึงเมื่อ 24 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงได้จาก <http://www.qlf.or.th/Home/Contents/336>.
- ไพโรจน์ พงษ์บุมา “**การดำเนินการจัดการความรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ลำปางเขต 1**” ครุศาสตร์มหาครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง สาขาบริหารการศึกษา 2556.
- ยีน ภู่วรรณ, **เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการความรู้** [Online], Accessed 6 April 2020. Available from : http://www.ku.ac.th/yuen/information_agr/.
- ยลพิชา ไวกำนิง. รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (ม่วงเฒ่า). สัมภาษณ์, 12 พฤศจิกายน 2563
- ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ นามมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2554.
- รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเฒ่า) ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561.
- รุ่ง แก้วแดง, **การปฏิรูปการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ** [online], accessed 2 April 2020. Available from <http://www.drrug.com/tart.html>.
- วรรณุช สาเกผล, **กลยุทธ์การพัฒนาการจัดการความรู้ของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรับรองสู่ประชาคมอาเซียน**. 25, 1 มกราคม - เมษายน 2557.
- ศิริวรรณ งอกงาม “**การจัดการความรู้ในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**” ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2558.
- ศิรินันท์ เพชรแอน, “**การจัดการความรู้ในโรงเรียนวัดสามง่าม (คงทองอนุสรณ์)**” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.

ศุภันัญญา พัฒนภักดี, “การจัดการความรู้ในมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี”

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาการจัดการ, 2553.

สามารถ อัยกร, “การจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา.” วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

สกลนคร. 13. เมษายน – มิถุนายน 2559.

สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทาลัยศิลปากร, **การจัดการความรู้** (นครปฐม : สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทาลัยศิลปากร), 2550.

สุประภาดา โชติมณี. **จัดการความรู้อย่างไรให้ใช้ได้ผลกับทุกระบบ.** (กรุงเทพฯ. พงษ์วรินทร์การ
พิมพ์ จำกัด, 2554.

สุพัตรา โคตะวงศ์ “การจัดการความรู้ที่ส่งผลประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8” วารสารมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2562.

สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล. **อนาคตรูปแบบสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เชิง**

บวกสำหรับชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, สาขาการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, **คู่มือวิทยาการจัดการจัดการความรู้สำหรับสพท.**[Online],
accessed 9 March 2020.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2579)**

กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2560. <https://personnel.obec.go.th/home/wp-content>.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, **การจัดการความรู้**, (กรุงเทพฯ :

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) 2558.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, **ประเภทของความรู้** [Online], Accessed

10 December 2020. Available from : [https://www.nstda.or.th/th/nstda-](https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/)

knowledge/.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์มหาชน), **อธิธานศัพท์การประกัน**

คุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสำนักพิมพ์พิสิทส์เซ็นเตอร์, 2553.

ห้องสมุดบ้านจอมยุทธ. **ความรู้**, เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2563, เข้าได้จาก

https://www.baanjomyut.com/library_2/extension-1/knowledge/index.html.

อัญชลี โอ่งเจริญ, **ประเภทของความรู้** [Online], Accessed 8 December 2020. Available

from : <https://sites.google.com/site/thwachchay14/prapheth-kxng-khwm-ru>.

อุทุมพร จามรมาน, **การควบคุมการจัดการประเมินและการจัดการความรู้**, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

- Ambrus Megan E, , “**An integrative framework for an enterprise-wide information and knowledge management system**” (The University of Texas at El Paso). [Online] (Available : March 18, 2020, from <http://proquest.umi.com>, 2004.
- Armed and, P.K., Shepherd, C.D. (2010). ***Innovation management*** : Context, strategies, system and process. Edinburgh, England : Person Education.
- Garvin David A, **Building a learning organization** (Harvard Business, 2011).
- Glickman Dan, “**Knowledge seeking practices of healthcare leaders in learning organization**” (The University of British Columbia(Canada)) [online] (Available : March 18, 2020, from <http://proquest.umi.com>.
- John Best W., **Research in Education**, 4th ed. (Englewood cliffs : Prentice Hall), 1981.
- Kuczaj T, **Knowledge Management Process Model** [online], accessed 8 March 2020. Available from www.inf.vtt.fi/pdf/publications
- Little and Ray Tim, **Managing Knowledge** (London: The Open University, 2002).
- Lunenberg Fred C, And Allan C. Orndtein, **Educational Administration: Concepts and practice**, 6th ed. (CA: wadsworth Cengage Learning, 2012).
- Marquardt Michael J, **Building the Learning Organization: Mastering the 5 Element for Corporate Learning**. (Palo Alto : Davies-Black, 2002).
- Nonaka Ikujiro and Takeuchi, “**The Knowledge Creating Company**” (Harvard Bussiness Review, USA, November-December 1991).
- Rensis Likert, **The human Organization** (New York : McGraw – Hill), 1963.
- Sherron Lawson, “**Examining the Relationship Between Organization Culture and Knowledge Management**”. [Online] (Available:March 18, 2020, from <http://proquest.umi.com> ,2005).

รายการอ้างอิง

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ อว 8606 (๑๙๙) 1888

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์
อ.เมือง จ.นครปฐม 73000

5 เมษายน 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)

ด้วย นางสาวไอลดา สุขสี รหัสประจำตัว 620620056 นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง "แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)" มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน รองผู้อำนวยการ ข้าราชการครู พนักงานข้าราชการ และครูอัตราจ้าง ในโรงเรียนของท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้แก่ศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร. อธิกมาส มากจู้)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย

รักษาการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย
นครปฐม โทร.034-218790

แบบสอบถามของการวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ตอน
 - ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงเต่า)
2. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรทางการศึกษาซึ่งประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3) ข้าราชการครู 4) ครูอัตราจ้าง รวม จำนวน 55 คน
3. โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าทีคำตอบที่ท่านเลือกตามความจริง และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ โดยแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด และข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้
4. กรุณารวบรวมสอบถามและส่งคืนผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและช่วยให้การดำเนินงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวไอลดา สุขสี
นักศึกษาปริญญาโท
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามของการวิจัย
เรื่อง แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

☐ ชาย	☐ หญิง
------------------------------	-------------------------------

2. อายุ

☐ 21 – 30 ปี	☐ 31 – 40 ปี
☐ 41 – 50 ปี	☐ 51 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี
☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....	

4. ตำแหน่ง

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน	☐ รองผู้อำนวยการโรงเรียน
☐ ข้าราชการครู	☐ พนักงานราชการ
☐ ครูอัตราจ้าง	

5. ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งปัจจุบัน

☐ 1 – 5 ปี	☐ 5 – 10 ปี
☐ 11 – 15 ปี	☐ 15 – 20 ปี
☐ 21 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 1 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง การจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การจัดการความรู้	ความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การจัดการความรู้ด้านการบ่งชี้ความรู้						
1	บุคลากรมีการวิเคราะห์รูปแบบของความรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน					
2	บุคลากรวิเคราะห์แหล่งความรู้ที่มีอยู่ภายในและภายนอก					
3	บุคลากรร่วมประชุมวิเคราะห์เกี่ยวกับความรู้ที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน					
4	โรงเรียนมีการกำหนดวิสัยทัศน์เป็นองค์กรที่ให้ความสำคัญกับความรู้					
5	โรงเรียนจัดให้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กร					
6	โรงเรียนส่งเสริมให้มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน					
7	โรงเรียนมีการกำหนดพันธกิจและยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องวิสัยทัศน์					
8	โรงเรียนเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมสร้างภาพลักษณ์ของโรงเรียนว่าจะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทิศทางใด					
9	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจง แนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรตามวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์					
10	โรงเรียนประชาสัมพันธ์ถึงเป้าหมายความสำเร็จสูงสุดของโรงเรียนให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องรับรู้และเข้าใจทั่วถึง					
การจัดการความรู้ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้						
11	บุคลากรมีการจัดทำข้อมูลเอกสาร คู่มือและบทเรียน					
12	บุคลากรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน					
13	บุคลากรนำความรู้เดิมและนำมาต่อยอดความรู้ใหม่					
14	ผู้บริหารสนับสนุนบุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเป็นวิทยากร การเข้าอบรม					

ข้อ	การจัดการความรู้	ความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การจัดการความรู้ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ (ต่อ)						
15	บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสวงหาความรู้ใหม่ทั้งในและนอกโรงเรียนมาพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ					
16	โรงเรียนให้อิสระกับการจัดหาและสร้างความรู้จากแหล่งต่าง ๆ					
17	โรงเรียนมีโครงการศึกษาดูงานนอกสถานที่เป็นประจำ					
18	โรงเรียนเชิญบุคลากรภายนอกมาให้ความรู้แก่ครูเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ					
19	โรงเรียนส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้จากประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงาน					
20	โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต การอบรม สื่อและเทคโนโลยีอื่น ๆ					
การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ						
21	บุคลากรร่วมมือพัฒนาระบบความรู้อย่างต่อเนื่อง					
22	โรงเรียนจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย/กลุ่มงาน					
23	โรงเรียนมีการจัดเก็บข้อมูลความรู้เป็นหมวดหมู่ชัดเจน					
24	บุคลากรมีการสื่อสาร ให้ความสำคัญในการจัดเก็บความรู้ในโรงเรียน					
25	โรงเรียนมีการจัดเก็บความรู้เป็นเอกสาร/แฟ้ม					
26	โรงเรียนจัดเก็บความรู้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน เช่น สื่อ มัลติมีเดีย					
27	โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม ทุกภาคเรียน โดยจัดทำเป็นรูปเล่ม เอกสารหรือวิธีอื่น ๆ					
28	โรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติเก็บรวบรวมความรู้อย่างชัดเจน					
29	โรงเรียนสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นคุณค่าการจัดเก็บและสรุปผลการปฏิบัติงาน					
30	โรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ห้องปฏิบัติการและแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน					

ข้อ	การจัดการความรู้	ความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การจัดการความรู้ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้						
32	บุคลากรร่วมกันวิเคราะห์รูปแบบและการใช้ภาษาเพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานของโรงเรียน					
33	โรงเรียนปรับปรุงความรู้ให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร					
34	บุคลากรร่วมกันเรียบเรียงและปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัย					
35	โรงเรียนมีการประมวลวิธีปฏิบัติที่ดีในการทำข้อมูลเป็นเอกสารและทำข้อสรุปของข้อมูลที่ได้รับ					
36	โรงเรียนรวบรวมข้อมูลและทักษะจากประสบการณ์และการเรียนรู้แต่ละคน					
37	โรงเรียนมีการรวบรวมความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น					
38	โรงเรียนนำความรู้จากการปฏิบัติงานของบุคลากรมาประมวลความรู้เพื่อเป็นฐานข้อมูล					
การจัดการความรู้ด้านการเข้าถึงความรู้						
39	โรงเรียนสามารถเข้าถึงความรู้ได้หลากหลาย					
40	โรงเรียนปรับปรุงแก้ไขเมื่อเกิดปัญหาวิธีการเข้าถึงความรู้					
41	โรงเรียนแนะนำวิธีการเข้าถึงความรู้แก่บุคลากรอย่างชัดเจน					
42	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ใหม่ให้บุคลากรได้รับรู้					
43	บุคลากรได้รับความรู้ทันต่อเหตุการณ์					
44	โรงเรียนให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้สะดวกในเวลาที่ต้องการใช้					
45	โรงเรียนมีเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ได้ง่าย					
การจัดการความรู้ด้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้						
46	บุคลากรถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นโดยการสอนงานซึ่งกันและกัน					
47	บุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยสับเปลี่ยนงาน					
48	บุคลากรแลกเปลี่ยนความรู้โดยระบบพี่เลี้ยง					
49	บุคลากรในโรงเรียนร่วมคิด ร่วมทำ และช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน					

ข้อ	การจัดการความรู้	ความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การจัดการความรู้ด้านแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ต่อ)						
50	โรงเรียนส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น ความรู้ซึ่งกันและกัน					
51	โรงเรียนมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง					
52	โรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุมเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
53	โรงเรียนเผยแพร่ความรู้สู่ภายนอกโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต					
54	โรงเรียนนำความรู้ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้มาจัดนิทรรศการและเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานภายนอก					
55	โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากร อยู่เสมอ					
การจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้						
56	บุคลากรเกิดการเรียนรู้พร้อมนำประโยชน์ไปใช้เพื่อความสำเร็จ					
57	บุคลากรมีความพร้อมที่จะนำความรู้ไปพัฒนาตนเองแลผู้อื่น					
58	บุคลากรมีความสามารถในการเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง					
59	บุคลากรนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน					
60	โรงเรียนนำความรู้ไปใช้พัฒนางานด้านต่าง ๆ					
61	บุคลากรนำความรู้ไปแก้ปัญหาในโรงเรียน					
62	โรงเรียนสร้างบรรยากาศให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้ใหม่					

ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือกรอกข้อมูลเพื่อการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวไอลดา สุขสี

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

“แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)”

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่งปัจจุบัน.....

สถานที่ทำงาน.....

แนวทางการสัมภาษณ์

- ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดการความรู้และควรมีแนวทางพัฒนาการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง) เป็นอย่างไร

1. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการบ่งชี้ความรู้.....

2. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้.....

3. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ.....

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการประมวลความรู้และกลั่นกรองความรู้.....

5. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการเข้าถึงความรู้.....

6. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการแลกเปลี่ยนความรู้.....

7. แนวทางการพัฒนาการจัดการความรู้ด้านการเรียนรู้.....

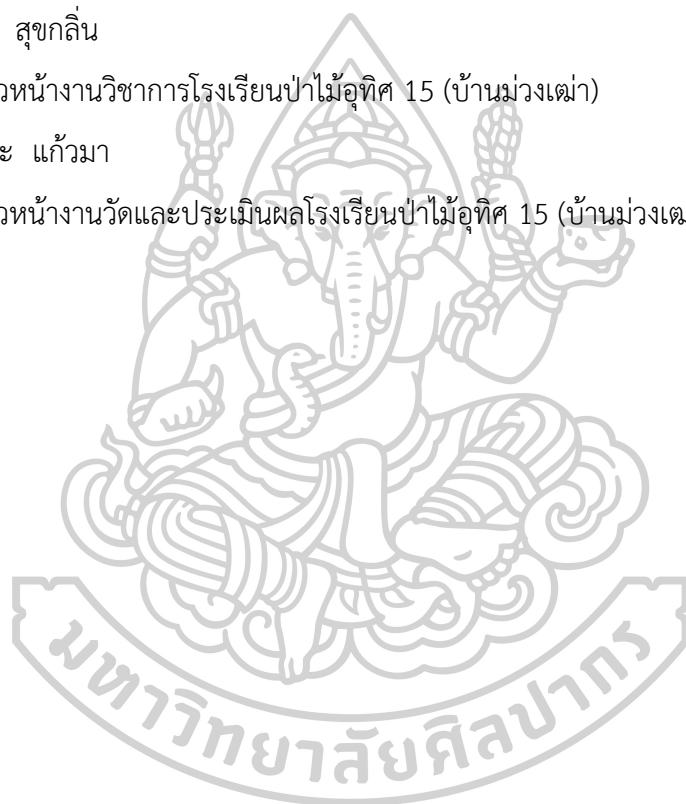
ขอขอบคุณในการให้ความร่วมมือกรอกข้อมูลเพื่อการวิจัยมา ณ โอกาสนี้

นางสาวโอลดา สุขสี

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

1. นายสมชาย คำเรียง
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)
2. นางยลพิชา ไวกำเนิด
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)
3. นายพิเชษฐ์ ทรงพันธ์ชสาร
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)
4. นางจันทิมา สุขกลิ่น
ตำแหน่ง หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)
5. นายกฤษณะ แก้วมา
ตำแหน่ง หัวหน้างานวัดและประเมินผลโรงเรียนป่าไม้อุทิศ 15 (บ้านม่วงแตง)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวไอลดา สุขสี
วัน เดือน ปี เกิด	24 เมษายน 2535
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสิรินธรราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ) สาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พ.ศ. 2562 ศึกษาดำรงระดับมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	34 ม.9 ตำบลลำเหย อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม 73150

